

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST nedelja 3. oktobra 1948

Spedizione in abbon. postale

Postnina plačana v gotovini

Štev. 1015

Mednarodne pogodbe in naše gospodarstvo

(Ob dogovorih od 22. IX. t. l.)

V poslednjem času, posebno pa se v preteklem mesecu, se vrste s strani ZVU ukrepi, ki posegajo najgloblje v gospodarsko življenje in strukturo Trsta. Kljub njih osnovni važnosti za gospodarjenje na tem ozemlju v prihodnjih letih je bilo storjeno vse, da bi lažnost sicer o tem nekaj izvedela, toda z doziranjem v presledkih, počasi, da bi se tako obrnila pozornost od verokov k posledicam, t. j. od bistvenega k nebitnemu.

Svoj del krivde pri tem ima tudi lokalni tisk: listi tradicionalno-konservativnih mešanih strank delajo to namenoma. Najde pa se tudi v naših novinah, ki zapise v svojo beležnico to-le: »Pred kakim mesecem, ko je bila zvisana cena kruha v Italiji, je bilo za trenutek upanje, da se to ne zgodi v Trstu. Zato pa so pozneje nekateri vest, ki jih tisk NI OBLAVLJA, da ne bi zdaj alarman, potrdile povisek tudi za nas. Prav gotovo je boljše, da se s tiskovne konference gospoda White-a od ZVU, dne 24. p. m. na pripombo, da njegov recept za odpravo brezposelnosti ni bas ekspektiven, je dejal: »Strinjamo se, da ni kdo ve kaj. Toda nariti se delajo na dolgi rok in tako jih je treba tudi presotati.«

Kot prvi ukrep ZVU, ki ga je steti med osnovno, so tako imenovani »crimski sporazumi«, sklenjeni med britansko-ameriško cono STO-ja in vlado italijanske republike od 8. marca t. l., v veljavnostjo za nazaj, od dne uveljavljanja mirovne pogodbe (15. 9. 1947.). Ta ureja finančni in izredni del, ki je bil predmet mirovne pogodbe z Italijo (norme zasedanja režima), tako da krsijo vse bistvene določbe mirovne pogodbe o prepoti gospodarstva zveze ali državice izključnega znataja in izredno določbo, da mora imeti STO poseben carinski sistem. Italijanska vlada je sicer obvezana dobavljati STO-ju tako denarja (lira) kakor tudi (devize, valute) plačila sredstva. (čl. 2 III. sporazuma od 9. marca). Ta člen kakor tudi sporazumi v celoti, se znova navajajo v dogovoru z dne 22. septembra t. l. in je bistvene važnosti.

Zaradi izvršitve »crimskih sporazumov« je bil nato 16. aprila t. l. podpisan v Trstu sporazum med ZVU STO-ja in italijanskim ministrstvom za zunanjo trgovino o postopku za izvajanje finančnih sporazumov z dne 9. marca 1948. Tu je formuliran pristaneek ZVU, da razširi italijanska vlada veljavnost svojih mednarodnih trgovinskih pogodb na anglo-ameriško cono STO-ja. Dogovorjeno je, da bo italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino o tem obvestilo vse države-sopogodbence (čl. 2). ZVU dalje izjavlja, da je namenoma pričeti pogajanj trgovinskega ali finančnega znataja z nobeno EVROPSKO DRŽAVO (čl. 3 odst. II). To je člen, ki je zapri vrata predlogom gospodarske delegacije FLRJ in obsojdi prtdzdelanja Ceskoslovaške in Madžarske, da bi usmerili svoj uvoz in izvoz skozi tržaško lukno, na popoln neuspeh. Zares danovita trinitia: AMERIŠKA uprava EVROPSKE luke se ne bo pogajala o prometu te luke z EVROPSKIMI državami. Kaj pa z Ameriko? Takoile bi rekli: rimska »signioria« (tržaška tu ne steje) bo držala vrata na stečaj odprta in iztegovala roke za bakišem...

Zastoj v obliki sličnih ukrepov v naslednjih mesecih je bil te posledica pogajanj v Parizu, ki so bila zaključena z večstranskim dogovorom med 16 (17 s Trstom) evropskimi državami odn. conami glede evropskega ekonomskega sodelovanja (CEEC - Report: Committee European Economic Corporation) in z dvostranskim dogovorom o ekonomskem sodelovanju med Italijo in ZDA, sklenjenim v

Rimu 28. 6. t. l. (legge 4. agosto n. 1108). Vendar pa so se ves čas vršila posvetovanja med ZVU in ministrstvi v Rimu, kakor to predvidevajo »crimski sporazumi«. Dne 11. septembra t. l. je urad za javne informacije (STO) pri ZVU izdal obširna pojasnila o načrtih za izvedbo Marshallovega plana (ERP) na STO-ju. Do sedaj je javnost tula o tem le iz privatnih virov, razen vesti o imenovanju posebnega »ekonomskega posvetovalnega odbora za Trst« z raznimi pododbori in odseki. Znano je bilo tudi, da pripravljala lokalna Zbornica za trgovino, obrt in industrijo ter druge javne in privatne institucije razne predloge, načrte, proračune. Toda vse delo je bilo dokaj skrito: palače ZVU, Zbornice, ladjedelnice in italijanske banke so spetišča, kjer se pripravljala Marshallov načrt za Trst čim camera caritatis. Ko pa je prišla iz Pariza vest, da so v okviru CEEC krediti med evropskimi državami dokončno razdeljeni in so bile hkrati objavljene tudi zadnje vsote (za Trst 18 milijonov dolarjev, za Italijo 601 milijonov) je tudi ZVU bila prisiljena povedati kaj ve o ERP-planu. Pozneje bomo videli, ali je bilo to dovolj in kako kaže s to zadevo.

Zadnji, zaenkrat najvažnejši v vrsti ukrepov ZVU, je sporazum, sklenjen v Trstu dne 21. septembra t. l. med ZVU STO-ja in vlado italijanske republike, ki dopolnjuje že omenjene »crimski sporazumi« na osnovi novejšega ekonomskega in finančnega razvoja. Kakor pravijo, govori o proračunu ozemlja (rednem in izrednem), o industrijski obnovi (zlasti v ladjedelnicah), o postopku za trajno in najhote sodelovanje med obema pogodbenicama glede ERP-natata za Trst in za Italijo. Da nam bo presoja jasnejša, treba se navedeti tiskovno konferenco finančnega ravnatelja ZVU g. Whitea dne 24. p. m., ki je komentiral omenjeni sporazum (bržčas z željo pomiriti javnost, razburjeno zaradi povišanja cen) zlasti v naslednjih točkah:

Vključitev male in srednje industrije v načrt gospodarskega preurejanja, vprašanje dohodkov in fiskalne politike, opustitev političnih cen za življenjske potrebšline, vpliv načrta ERP na zmanjšanje brezposelnosti, uporaba kreditov 6 milijonov dolarjev za nakup surovin.

Tozadnje izjave bomo na vedri pri analizi dveh glavnih stvari: vprašanja financ in plačilne bilance ter načrta in izvedbe plana ERP za Trst. Predno pa pridemo do tega, bomo (kajpada radi) sledili nauku z omenjene konference: presojati bomo poprej navedene ukrepe in dogovore v njih celoti, pričenši z vzhroki, ki jih je iskati v italijanski, evropski in končno svetovni ekonomsko-politični situaciji.

M. Ec.

Višinski in Bebler ožigosala namene ZDA, da si zajamčijo monopol nad atomsko silo

Višinski predložil osnutek nove resolucije, ki naj omogoči sporazum

PARIZ, 2. — Pred politično komisijo glavne skupščine OZN se je danes nadaljevalo razpravljanje o poročilu atomske komisije.

Prvi je govoril jugoslovanski delegat Bebler, ki je izjavil, da osnutek ameriškega načrta o nadzorstvu atomske sile krši veliko število načel ustanovne listine OZN. Ta osnutek je sestavljen tako, da omogoča ZDA monopol nad atomskim orožjem.

Govoril je nato francoski delegat Ramadier, ki je dejal, da je glede vprašanja atomske sile »kapitulacija« nemogoča in da ni mogoče odločiti se nalogi, ki si jo je zadala »častna pobuda ZDA«.

Kritiziral je tudi ameriški delegat, ki je dejal, da je nemogoče odločiti se nalogi, ki si jo je zadala »častna pobuda ZDA«. Kritiziral je nato sovjetski osnutek, češ da je neprimeren in nejasen. Dejal je, da je treba ustvariti mednarodni organizem za nadzorstvo, kar vsekar pomeni tudi omejitve suverenosti držav, ki je potrebna. Dejal je, da je treba ustvariti mednarodni organizem za nadzorstvo, kar vsekar pomeni tudi omejitve suverenosti držav, ki je potrebna.

Glede izjav Mac Neila je Višinski izjavil, da je britanski delegat

napačno prikazal vprašanje. Jaz sem dejal, da bi moral biti sistem nadzorstva določen v okviru Združenih narodov in ne v okviru Varnostnega sveta. Ameriški načrt izključuje Varnostni svet kot organ, v čigar okviru se bi morala ustanoviti nadzorstvena komisija, do čim je Varnostni svet organ Združenih narodov, ki ga je treba upoštevati kakor vse »druge organe OZN«.

Višinski je nato poudaril, da se pri vsem tem viden namen, in sicer zajamčiti ZDA monopol nad izkoriščanjem atomske sile in jim omogočiti nadaljnjo proizvodnjo atomskih bomb. Dalje je Višinski izjavil, da kronološki red konvencij — prepoved in nadzorstvo — nikakor ni vprašanje prestiža, kar je izjavil belgijski delegat, pač pa je osnovno vprašanje. Belgijski delegat pa skuša doseči spravo pod pogojem, da drugi pristanejo na koncesije. Tudi ni vzroka, zaradi katerega bi morala komisija za atomsko energijo prenehati s svo-

Z ZASEDANJA LJUDSKE SKUPŠČINE FLRJ

Kidrič o nalogah v l. 1949 za uresničenje petletke

Trije glavni problemi: Pospešitev dela za prekop Donava-Tisa-Donava, izsušitev Lonjskega polja in Skadarskega jezera

(Nadaljevanje govora predsednika gospodarskega sveta FLRJ pred Zvezno ljudsko skupščino, katerega prvi del smo objavili včeraj.)

Kar se tiče zakasnitve in predelave nekvalitetnega materiala, je ta zakasnitev posledica nezadostnega izkoriščanja v letošnjem letu prihodnih bogastev slojev aržesta v Jugoslaviji. Vsekar se bo bogostvo tega minerala prihajajoče leto izkoriščalo v takšni meri, da ne bomo več prisiljeni uvažati azbesta, temveč ga bomo lahko celo izvažali. Na ta način bomo odstranili zakasnitev industrije in predelave nekvalitetnih mineralov.

Kje leži vzrok temu neravnovesju?

Jutri splošna stavka francoskih rudarjev

Poziv vsem demokratom, naj se združijo pred nevarnostjo degolizma

PARIZ, 2. — Francoska vlada je v vedno večjih težavah, tako zaradi vprašanj zunanje politike kakor zaradi notranje napetosti.

Posebno pozornost so zbujale izjave De Gaullea, ki jih je podal na včerajšnji tiskovni konferenci. De Gaulle se je odločil izrekel proti morebitnemu povratku komunistov v vlado in je namignil na možnost upora proti sedajni vladi, ki ji očita »preveliko strpnost do komunistov«.

Pariski listi posvečajo De Gaulleovim izjavam posebno pozornost. »Aurores« je mnenja, da »je možno sprito nevarnosti hoditi z De Gaulleom skupno pot, ne da bi pri tem skupno mislili«. »Humanité« pa piše med drugim: Dve uri je govoril Petain. Človek bi dejal, da je v Hotelu Parc v Vichyju. Čemu se bi fudili, ko vemo, da general poveljuje četam bivšega izdajalskega maršala? De Gaulle hoče vključi Francijo v novo Evropo ob strani nemških držav in nato skušati, kakor je napravil Hitler, voditi jo proti Sovjetski zvezi.

De Gaulle bi hotel, da bi šli vsi Francozi v smrt zaradi Berlina. Včasih socialistična stranka je včeraj objavila poziv vsem demokratom in se posebej socialističnim delavcem, naj se združijo pred težkimi grožnjami proti ustavnim svobodam, ki jih je izrekel general De Gaulle.

Narodni svet zveze rudarjev vdelane v CGT je izglasovala resolucijo, s katero poziva rudarje vse Francije, naj v ponedeljek 4. oktobra prenehajo z delom.

NEAPELJ, 2. — Delavci družbe »Navalmecanica - OMF« v Neaplju so danes ponotili ob 2 zasedli tovar-

teri naši voditelji čez mero zaposleni v široki fronti, namesto da bi šli v globino.

Poudariti moram, da ritem glavnih investicij, ki obstajajo kot je znano v investicijah za velike gradnje, kasni vedno precej ritem kapacitete proizvodnje, določene v petletnem planu. Leto 1947 smo uresnili 12,5% vseh investicij čez letošnjega plana. Letos bomo dosegli najmanj 30%, a leta 1949 pa 59%.

Poudariti moramo, da se v primeri z industrijo nabaja kmetijstvo v precejšnji zakasnitvi. Leto 1947 smo dosegli v kmetijstvu 48% predvojnne proizvodnje in 65% proizvodnje, predvidene po petletnem planu. Leto 1948 smo dosegli 103% predvojnne proizvodnje in 71% petletnega plana, indeksa porasta v letu 1948 je torej 117% v primeri z letom 1947.

Po direktivah tovarnika Tita pročuje sedaj federalna planska komisija tri velike in važne probleme.

Prvi je pospešitev v letu 1949 del prekopa Donava-Tisa-Donava. Drugi problem je izsušitev Lonjskega polja, ki bo samo, kar se tiče proizvodnje pšenice, lahko da lo več pšenice kot jo daje republika Hrvatska z nabavo obvezne oddaje.

Tretji pa je izsušitev Skadarskega jezera, ki bo omogočil republikni Crni gori proizvajati v večjih množinah bombaž.

Tretji vzrok zakasnitve ritma investicij v primeri z ritmom kapacitete produkcije obstaja v dejstvu, da smo prve dve leti forsiral velike konstrucije na škodo izboljšanja življenjske ravni. Stalno in precejšnje naraščanje industrijske delovne sile in mestnega prebivalstva pa nam narekuje, da moramo prihodnje leto posvetiti večjo pažnjo gradbi stanovanj.

ZSSR pripravljena nadaljevati pogajanja glede Berlina

BERLIN, 3. AFP. — Med razgovorom z dopisniki, agencije ADN in listov sovjetskega področja je maršal Sokolovski izjavil, da je sovjetska vlada pripravljena zopet začeti pogajanja glede Berlina na podlagi dogovora sklenjenega v Moskvi 30. avgusta.

Bolgarska spomenica ameriški vladi

SOFIJA, 2. (Tanjug) — Bolgarska vlada je poslala ameriški vladi spomenico, s katero poudarja neosnovanost obtožb ameriške vlade, ki je v svoji spomenici obtožila bolgarsko vlado, da je prekršila določbe mirovne pogodbe, češ da ni zajamčila političnih pravic in svobode ljudstva, kakor tudi da ni izvajala vojaških določb pogodbe.

Težki, pretežki so bili tisti časi, a v miru niso današnji. Tudi mi, ki smo v Trstu, smo v tej in oni strani meje bilo postopajeno pred grozno preizkušnjo. Enotnost, ki jo je našlo v svoji Osvobodilni fronti, mi je pomagala, da jo je zmagovalno prestala. Ona mi kaže pot iz sedanjih stiske. Onstran meje mi narekuje v okviru Osvobodilne fronte nemogoče delo za izgradnjo socializma, kotran meje mu vvelava neizprosno boj proti imperializmu, ki si je izbral novo obliko borbe proti demokratičnemu gibanju. To novo obliko tvori vladavost, s katerim anglo-ameriški imperializem spretno udarja po tržaškem delovnem clovku.

Kakor anglo-ameriški imperializem ga hoče tudi vladavost oropati pravice, ki si jih je priboril v osvobodilni borbi, in ki bo v morate sedaj udeležiti. Naš Slovence hočeta oba skupaj potisniti tja, kjer smo bili pred dvema desetletjema. Komedijski, ki jo pialifcevi ugajajo s svojo osvobodilno fronto, je najopaznejša gotovjiva. V njenem vodstvu sodelujejo predvsem tisti Slovenci, ki niso mogli brez razmišljanja sprejeti včerajšnje borbene poti in ki jim je tudi danes naša pot postala pretežka. Kot taki niso in ne bodo nikdar mogli biti predstavniki Osvobodilne fronte slovenskega naroda na Tržaškem ozemlju.

Barkovljani solidarni v borbi za naše šolstvo

Vojaški upravi

TRST

Podpisani stari šolobveznih otrok slovenske osnovne šole v Barkovljah, po izprni proučitvi poročila o vprašanju naše šole in otroškega vrta, ki nam ga je podal od nas izvoljeni roditeljski svet, z ogorčenjem protestiramo zaradi nesramne gonje, ki jo je sprožil italijansko sovinitistično časopisje proti našemu šolstvu in učitelstvu.

Med tem ko se izjavljamo solidarni v borbi za obstoj in razvoj našega šolstva v Trstu in podedelju, pozivamo VU, da v interesu demokracije in civilizacije podvzame takojšnje ukrepe, da se preneha z zasramovanjem slovenske šole, kateri smo po 25-letnem suženstvu ustvarili novo podlago v najopaznejših dneh naše narodno-osvobodilne borbe, zaradi česar tvori ta naša šola del naše neomadeževane narodne zgodovine.

Zahtevamo samoupravo za slovensko šolstvo!

Smrt fašizmu!

Svoboda narodu!

30. septembra 1948.

Sledijo podpisi

„PANSLAVISMO FURENTE“

(Glej včerajšnji »Giornale di Trieste«)

Forma za izkaz, ki vsebuje različne rubrike za vpisovanje, vključno s tabelo na dnu.

MORDA JE TUDI GORNJI DOKUMENT IZ SLAVNE ZGODOVINE OBNOVE SLOVENSKEGA ŠOLSTVA MED NARODNO OSVOBODILNO BORBO ZA JEZUITSKEGA SOVINISTIČNEGA PISUNJA HUJSKASKIH CLANKOV PROTI NASEMU ŠOLSTVU V DNEVNI KU »GIORNALE DI TRIESTE« DOKAZ ZA NJEGOV »POBESNELI RANSLAVIZEM« (»PANSLAVISMO FURENTE«). TA DOKUMENT JE FOTOGRAFIJA SOLSKEGA SPRICEVALA SVOBODNE SLOVENSKE OSNOVNE SOLE V SAMATORICI, NA KATERI JE UCIE TOVARIS UCITELJ KOKORAVEC ALOJZIJ — GORAZD, KI SE JE NA SPRICEVALU TUDI RODESAL KOT RAZREDNI UCITELJ. KAKOR SIROM PO VSEI PRIMORSKI, TAKO JE BILA TUDI TA SLOVENSKA SVOBODNA SOLA OBNOVLJENA, POTEK KO JE NASE LJUDSTVO PO 8. SEPTEMBRU 1943 IZGNALO S SVOJE ZEMLJE OKUPATORSKE KULTURONOSCE — RAZNARODOVACE, KAR SEVEDA CLANKARJU IZ »GIORNALE« SE DANES NI PRAV. TOVARISA KOKORAVCA LOJZETA PA SO NEMCI ODGNALI IN V BLIZNEM GOZDU UBELE — LJUDSTVO PA, KI JE OBNOVILLO SVOJE PO FASIZMU UNICENO ŠOLSTVO SRDI VOJNE VIRE TUDI ZA CENO KRAVIVH ZRTVEV, SE NE BO PREPLASILO KILOMETRSKIH CLANKOV IN DRUGIH AKCIJ. BORILO SE BO DALJE ZA NASO SLOVENSKO, RESNICNO SLOVENSKO, SVOBODNO SOLO, DO ZMAGE!

Solidarnost z obsojenimi tovariši ki so branili dvojezičnost

Za obsojene tovariše in njihove družine so prispevali: Prejšnji znesek 162.140 lir.

III. okraj OF: Jankovič Jadranka 200, Rožanec 500, Crne Ljubomir 500, Papis Mara 100, Kosmina Mirko 200, Kodre Ljerk 100, Sloka Angela 100, Družina Ferjančič 200, Tavčar Ljudevit 200, Kocijančič Marj 100.

IV. okraj OF: Bayčer Albina 500, Miljevič Franc 50, Hmeljak Maks 50, Cebolin Lojzka 100, Svara Dra 100, Skerjanc Kristina 50, Rupe na Majda 500, Colja Tončka 500, Tomazič Ema 00.

IX. okraj Kontovel (Opčine): Ota Rudi 100, Sloka Viktor 50, Sloka Marija 50, Sloka Alda 50, Pirjevec Dominik 30, Pirjevec Marija 20, Periot Ana 100, Daneu Marija 30, Daneu Josip 20, Sloka Marija 20, Sloka Bertio 30, Daneu Albino 100, Regent Marijan 50, Regent Ivanka 50, Praselj Katarina 150, Daneu Ida 200, Zavadijal Angela 100, Puntar Emilia 100, Staro Doro 100, Sloka Marija 50, Sloka Justina 100, Skerjav Albina 150, Gerlanec Ivanka 200.

XI. okraj OF - Dolina: Praselj Josip 100, Praselj Ivan 50, Kocijančič Celso 100, Slavec Ivan 50, Stranj Izidor 70, Slavec Zofija 100, Vodopivec Josip 200, Stranj Ana 100, Cuk Lino 200, Kocijan Ernest 100, Lovriha Marij 100, Stranj Josip 50, Zolbin 50.

I. Skofje: Furlanč Dor 150, Furlanč Ana 50, Hrvatin Salvator 100, Bandel Josip 50, Bandel Jožefa 50, Cunja Miranda 150, Hrvatin Pavel 200, Hrvatin Viktorija 100, Furlanč Marjan 350, Pečarič Valerija 50, Furlanč Franc 50, Furlanč Marija 40, Sancia Franc 50, Sancia Marija 50, Pečarič Marjan 50, Kurent Avgust 50, Do sedaj nabrano 171.800 lir. Prispevke je posiljati na upravo Primorskega dnevalnika v ul. R. Manna 29.

ZALASOK ALAMA - JANKA

TRŽAŠKI DNEVNIK

Kdo koga raznaroduje

Naši članki, ki jih zadnje dni objavljamo na tem mestu v odgovor na šovinistično in jezuitsko gonjo italijanskega reakcionarnega tiska proti slovenskim šolam v Trstu, so med našimi čitatelji vzbudili ogromno zanimanje. Naše uredništvo prejema vsak dan pisma, v katerih čitatelji navajajo razne primere raznarodovanja tržaških Slovencev. Pa tudi osebno prihajajo na uredništvo naši čitatelji in nam dajejo razne podatke, zlasti v odgovor na lažne trditve demokristjanskega «Giornale di Trieste».

Za danes objavljamo, kar nam piše тов. A. P. iz Trsta: «Popolnoma odobravam vse, kar vsebujejo naši članki pod naslovom »Q izkustvih preteklosti«. V potrdilo, da so ugotovitve, iznesene v teh člankih resnične, nam navedemo nekaj konkretnih primerov: Moj rajni polbrat, sin mojega pokojnega očeta in njegove prve žene, je obiskoval v Trstu italijansko šolo, kljub temu da je bil moj oče Slovenec kakor tudi njegova žena. To je bilo l. 1900, in ne moram pod fašizmom. In zakaj je moj polbrat hodil v italijansko, namesto v slovensko šolo? Iz enostavnega razloga, ker je bilo Legi Nacionalne dovoljeno in ker je imela ogromnih sredstev za propagando, ne toliko med italijanskimi otroki, temveč še prav posebno med slovenskimi, tako da je slovenske starše premotila, da so svoje otroke vpisovali v italijanske šole. Po drugi strani pa mi Slovenci nismo delali nobene propagande med italijanskimi otroki, da bi se vpisali v slovenske šole, ker mi Slovenci nismo nikoli bili raznarodovalci drugih narodov niti šovinisti.

Moj stric, brat mojega očeta, je vpisal eno izmed svojih hčera v italijansko šolo leta 1906. Njegova žena je bila iz Ljubljane in stanovala v Rožanu, kjer so imeli na razpolago tudi slovensko šolo. Nastaja vprašanje: Zakaj so vpisali svojo hčer v italijansko šolo? Odgovor: Zaradi propagande Lega Nazionale, ki je izkoriščala slabe gmohte razmere slovenskih družin in dajala svojim gojencem v otroških urah brezplačno hrano in baje tudi nekaj oblačil, v Ljubljani šolali pa brezplačno knjige in zvezke. Medtem pa so morali otroci v slovenskih običajnih ljudskih šolah kupovati knjige in zvezke iz svojih sredstev.

Posledica vsega tega je bila: moj polbrat ni znal več slovenskega, ko mu je bilo 24 let, kljub temu da sta mu bila oče in mati Slovenca. Prav tako se je zgodilo z mojo sestrico, ki je se pozneje svoje slovenske narodnosti zopet zavedla. Toda koliko je takih in še s svojimi slovenskimi narodnostmi niso zavedli nikdar več in ostali za slovenski narod za vedno izgubljeni.

Toda najbolj zanimiv primer se mi zdi sledeč: Žena sedanjega tržaškega župana Mianija je hči Ivana Gulica, rojenega leta 1859 v Kobidju pri Slanem na Krasi, ki se je danes ženo v Trstu pri svojih hčerkah v Trstu u. ul. Fabio Severo. Mati Mianijeva je žena pa je bila Fani Gulic, rojena Stier, doma s Stajerskega (umrla okrog leta 1923). Županova žena pa je rojena v Trstu v ul. Glinčica št. 43. Njen oče je bil torej Slovenec, celo zaveden Slovenec in prav tako njena mati. Vsekar sem zahajal je nima pred prvo svetovno vojno in zato vem, da so v njihovi hiši štali samo slovenske knjige: »Edinost«, »Dana«, »Jutro« itd. Oba sta bila torej narodnjaka, da jima nisem našel pava.

Toda kaj pa hči? Med tem ko sta njen oče in mati le za silo obvelala italijanci, ter sta doma vedno govorila po slovensko, njuna hčerka ni hotela niti slišati slovenske besede. Hotela je namreč v nemško šolo, v žepu je vedno nosila skrivito italijansko triloško. Zopet boste vprašali, kako je to mogoče? Odgovor: V bližini njihovega stanovanja je bila in je še danes sedež »Lega Nazionale«. Njena propaganda pa je bila, kakor vidimo, močnejša kot pa slovenska vzgoja njenih staršev.

Žena župana Mianija pa je imela tudi brata, ki pa je kmalu po prvi svetovni vojni umrl. Tudi z njim je bilo prav tako kakor z njo. Sloveščine sploh ni obvladal, kajti zahajal je v italijansko šolo. Takšnih in podobnih primerov bi lahko našli na tisoče in v močeh tudi na desetisoče!

Potem pa si »Giornale di Trieste« še drzne pisati, da hočemo mi Slovenci raznarodovati Italijane! Mogoče bi si po takšni logiki »Giornale« drznili zapisati tudi, da je županova žena italijanissima in bi kot dokaz navedla, da je že pod Avstrijo delala propagando za »Lega Nazionale« in da je šla leta 1918 na pomoč sv. Karla čakat Italijane s šopom cvetlic.

Alto želite, vam dam lahko tudi osebno nadaljnje podatke.

Tisočake je sejal po cesti Včeraj kmalu po 12 uri so videli ljudje na tržaškem Korzu nekega človeka, ki ji nosil ob bankovce po tisoč lir in manjših, ter jih trgal na kočice. Ljudje so sprva začudeno in odale gledali to nenavadno početje. Ko pa je neki tramvajski sprevodnik ustavil svoj voz in stopil proti čudaku, ki je uzeval denar, so se tudi drugi zagnali proti njemu.

Vendar niso nič opravili, ker se je neznanec prejši oddalil in izginil. Ljudje so bili mnenja, da so bili bankovci ponarejeni, ali pa da se je nenavadnemu bankirju zmešalo.

Demokratsko slovensko učiteljstvo se zaveda dolžnosti do našega ljudstva in kulture Včeraj je bilo na sežu ES zborovanje učiteljske večenjane v ES. Na dnevnem redu je bilo vprašanje: Napadov na slovensko šolo in podrobna vprašanja, ki se nanašajo na položaj učiteljske. Tovariši Ravbar je v svojem referatu govoril najprej o položaju slovenske šole leta 1945, ko je vojska uprava morala odpreti slovenske šole. Že od leta dalje so začeli reakcionarni šovinisti italijanski krogi podalno sovražno propagando. Vojska uprava je pa podredila slovenski šolski osek italijanski šolski upravi ter namestila na njej razne kolaboracioniste Barago, Miserita in druge.

Po podpisu mirovne pogodbe pa se je položaj slovenske šole, saj je celoten Airey v svojem poročilu izjavil, da so slovenske šole nepotrebne, ker vsi Slovenci razumejo italijanski. Popolnoma naravno je, da se je v takem ozračju lahko začelo z gonjo proti slovenskim šolam in da so se italijanski šovinisti utuli močne. Zlasti so izrabili spor v demokratskem taboru ter so začeli z napadi proti slovenski šoli za fasa politično, ko vlada na šolskem polju zatija. Vse potrebne podatke pa so dobili na šolskem nadzorništvu ter jih namerno in tendenciozno obrnili kljub temu, da je šuvenje uradnih tajnosti ena izmed glavnih načel, ki mora veljati.

Nadalje je tovariš prof. Ravbar pokazal na vse izpade ter jih s stvarnimi dejstvi pobli. Posledica te šovinistične gonje se je kaj kmalu opazila: zagrizena italijanska šovinistika ni hotela izročiti ključne na šoli sv. Franciška in šole odločno borba roditeljskih svetov in slovenskih staršev, ki so dvignili svoj glas je vplivala na to, da so dobili Slovenci vsaj delno zadoščenje. Ko vidimo Slovenci na tržaškem ozemlju borbo za kulturne in narodne pravice Slovencev pa mora biti ta naša borba tesno povezana z borbo na socialnem polju, vprašanje slovenske šole mora biti tesno povezano z borbo za socialne pravice demokratičnega množice na tem ozemlju. Na slovenskih starših leži danes velika odgovornost, da vplje svoje otroke v slovensko šolo. Pri mešanih zakonih pa odločajo starši o tem, kam bodo vpisali svoje otroke. Nadalje je obravnaval prof. Ravbar vprašanje namnoprave slovenskega šolstva na

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? v trgovini Gec. Alojz. Trg Ira i Rivi 2 - Trst

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite dobre otroške čevlje in telovadna copata po IZREDNO NIZKI CENI Ogledajte si tudi novo hopto pošilko najmodernejših ženskih in moških čevljev

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

S sindikalnega zborovanja na trgu Perugino

Potrebna je skupna borba

ne glede na politično ali nacionalno pripadnost, če hočemo rešiti vsa najbolj pereča vprašanja

Včeraj ob 18 je bilo na trgu Perugino sindikalno zborovanje, ki ga je sklicala ženska komisija Enotnih sindikatov za vse delavke, kmetice, uradnice, intelektualke itd.

V imenu Zveze enotnih sindikatov je pozdravil vse navzoče žene, ki se danes borijo z delavci za obrambo interesov delavskega razreda. Destradi, ki je izjavil, da je želel na tem zborovanju pozdraviti tudi predstavnice ženske komisije Delavske zbornice, ki so bile povabljene, pa se tega zborovanja ni so udeležile. Pristavil je njihova odločitev ne pomeni, da zapuščajo skupno borbo. Upajmo, da bodo vsaj v bodoče vedno vztrajno v borbi za obrambo interesov delavstava.

Pozdravljamo govorila sledil govor delavke tovarne Modiano Stole, ki je izjavila, da je zborovanje ponovno dokaz vojaški upravi, ki ne uvidi, v kakšnem položaju se danes nahaja tržaško prebivalstvo zaradi povišanja cen življenjskih potrebščin. Ta uredba je le tem bolj prizadela Tržane, ker je pred vrati zima, ki povzroča največ skrbi tistim, ki so brezposelni, brez stanovanja, upokojenci in vdovam. Toda vojska uprava se ne bori, preden je izdala to uredbu, na sindikalne organizacije ter skupno z njimi proučila gospodarski položaj Tržaškega o-

zemia, temveč je kar odločila, da bodo prejemali delavci kot odškodnino za povišanje cen, s katero naj bi krili stroške za nakup najpotrebnejših stvari, dokladi za kruh, ki znaša za delavce 520 lir, za vsakega družinskega člana pa 480 lir. Predstavniki Enotnih sindikatov so se takoj obrnili na komisijo za ugotavljanje življenjskega standarda in ta jim je takoj dala podatke, v koliko se bodo povišali stroški družine z dvema otroci, če bodo povišane cene samo živilom na nakupnice: ne manj kot 4.001,80 lir. To da vojska uprava prav dobro ve, da so danes Tržani primorani kupovati živila v prosti prodaji. Toda kljub temu, da dobro ve, kakšna je situacija, da dobro ve, kakšne vojska uprava gluha za vse proteste in upravičene zahteve.

Me žene delavke bomo sedaj še v težjem položaju: zakrbljene se izprašujemo: kako naj rešimo naš ekonomski problem prav sedaj, ko se bliža zima? Kako bomo lahko z našo plačo obkrole ter prihranile naše otroke in jim preskrbele toplo stanovanje?

Ob koncu je izjavila: »To ni politična borba, to je borba za življenje, to je ostra borba proti tisti upravi, ki nam danes jemlje možnost poštenega preživljanja. Le če se bomo združene borile, bomo lahko dosegle tisto zmago, ki bo pri-

nesla rešitev najbolj perečih problemov in ki bo zagotovila tudi nam delavkam človeka dostojno življenje.

Nato je sledil govor tudi v slovenščini, v katerem je govorila med drugim omenila, da je šla v petek na vojaško upravo delegacija žen delavk, katero je sprejel govornik Shinkley, ki jim je na njihove upravičene proteste odgovoril, da razume njihov položaj, toda to vprašanje se pač ne more rešiti v »petih minutah.« Dragi polkovnik, mi ne čakamo samo pet minut, mi čakamo že cela tri leta, da bi se nam uredile naše zahteve, je izjavila govorica. Tudi ta govorica je poudarila, da je potrebna skupna borba vseh delavk ne glede na politično in nacionalno pripadnost, če hočemo vse naše zahteve uresničiti.

Naša dopisnica je molala na vse te žalitve, pač pa se je obrnila do Pina Tomaselli, ki ji vse do neopoznane prav gotovo ni bilo čisto nepoznano, to je opozorila, da je opomnila te žene, da se pač popolnoma nič ne skidaš bese- de govorici, ki govorijo o skupni borbi usih ne glede na politično prepričanje in celo obšolovne Destradija zaradi odločnosti predstavnic Delavske zbornice z napadom ted »sindikalist«. Pina Tomaselli pa ji je odgovorila: »Ali so te morda preteple?« Ali je bilo tudi to v programu? Na upravičeno oporečanje naše dopisnice, da se tako postopa z njo, ki je prišla na sindikalno zborovanje službeno, ji je ta »internacionalistka« odgovorila: »To je res sindikalno zborovanje, toda te varčuje so se videti tebe spominjati, kateri skupini spadaš in so ti hotele povedati svoje mnenje.

Zakaj niso organizatorke tega zborovanja prej povedale, da se ga lahko udeležijo žene vseh političnih prepričanj (potemakem tudi fašiste in zagrinjene šoviniste), da pa je dostop strogo prepovedan tistim, ki se niso nikoli niti pod otroke iz borbe demokratičnega množice za svoje pravice? Sicer nam bo pa odgovoril Pina Tomaselli najbolj jasno pokazal remišno miselnost tistih, ki se danes ponašajo z internacionalizmom ter nas zmerjajo z nacionalisti: »Če vse pripadnice političnih strank vnaša strpnost, le za tiste, ki so zapustile našo edino pravo borbo, to ne velja.

Včeraj smo morali pisati o primerih pretepanja v Lonferju, danes pa moramo pisati o vulgarnem zmerjanju in žaljenju na Peruginem trgu. Oboje spada med dokaze o točnosti resolucije Informbiroja.

Kulturni večer pri »Simonu Jenku,« Prvotno društvo »Simon Jenko« priredi v četrtek 7. t. m. ob 20.30 kulturni večer s sodelovanjem vokalnega kvinteta »Fanteje s Krasko ter Mladinskega tamburškega zbora z Ročami pod vodstvom tov. Gerolda.

Prvi roditeljski sestanek v dijaškem domu V nedeljo 10. oktobra ob 9 ur dopoldne v prostorih dijaškega doma v Trstu, ulica M. Buonarroti št. 3, prvi roditeljski sestanek v novem šolskem letu. Pozivamo vse starše, katerih otroci so bili za šolsko leto 1948-49 sprejeti v dijaški dom, kakor tudi tiste, ki so zaprosili dijaško matico za kakršno koli drugo pomoč, da se sestanka z gotovostjo udeležijo, ker bodo na njem dobili vsa potrebna navodila in pojasnila.

PROSVETNO DRUŠTVO OPČNE PONOVI DANES 3. T. M. OB 19 V BULGARIJSKI LUDSKAJ IGO V 3. DEJANJH IN 9 SLIKAH »MIKLOVA ZALAS«

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE 2. oktobra 1948. se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo so 3 osebe in porok je bilo 10.

Civilne poroke: uradnik Ferruccio Piutti, in trgovska pomočnica Irene Lapajne, ravnateljica rudnika John Jay Vinton in zasebnica Flavia Marija Vittor, merilec Mario Bene in uradnica Ivana Venturici.

Cerkvene poroke: tipograf Bruno Todone in zasebnica Marija Beneti, trgovski pomočnik Nereo Rizzotto in zasebnica Paltina Neva Vazzelli, šofer Ljio Klimić in trgovaška pomočnica Elza Moroni, uradnik Rodolff Semprini in zasebnica Milena Breggion, geometer Claudio Toder in zasebnica Marija Granata, molotnica Glasiano Roncelli in kartotekarka Anita Bonnes, čevlar Egidio Nordio in kartotekarka Ljilja Gulli.

Umrli so: 69-letna Jožeta Busigher por. Carli, 89-letna Avgusta De Manerini por. Kočević, 52-letni Jakob Pahor.

ADRIA-EXPRESS priredi izlet v **Gradež in Oglej** Vpisovanje v vseh potovalnih uradih. Informacije: telefon šte. 29-243

DESKE SMREKOVE In macesnove, trde vrste lesa, vezane plošče raznih debelin. CALEA - Viale Sonnino št. 24 Telefon 90-441

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

„Stvarna dejstva o zgrešeni poti“

Medtem ko so na včerajšnjem sindikalnem zborovanju na Peruginem trgu se donele v zraku besede govorice: »Naša borba ni politična borba, temveč je borba za življenje; zato se morajo v tej borbi združiti vsi, ne glede na politično ali nacionalno pripadnost, so nekatere navzoče, seveda po ukazu višjih, pokazale z dejanji, kakšna je v resnici njihova borba za obrambo pravic delavskega razreda.

Na to zborovanje je odšla službeno tudi naša dopisnica. Ko so jo zagledale tiste, ki vodijo danes ostro borbo proti vsem izdajalcem internacionalizma, so smatralo za svojo dolžnost, da ji s »stvarnimi političnimi dejstvi« pokažejo, kako zgrešena je njena pot in katera je tista, ki bi morala slediti.

Približno so se ji ter pričele »izgovarjati« svoje politične argumente: »Poglejte no, tudi Primorski dnevnik je prišel, bog ve, kakšne laži bo jutri pisal. Sicer pa ni čuda, saj vse tiste iz Primorskega dnevnika »vseeno« dalle case di tolleranza, je pristavila neka druga. Nakar se je odprla kar cela ploha posuk, kot »plaplanci«, špijoni, dafe nam to, kar se nam ukradli, itd.

ES poslali pismo gen. Gaither-ju Izvršni odbor Enotnih sindikatov je poslal generalu Gaither-ju pismo, v katerem obvešča vojaško upravo, da ne more sprejeti niti obojstrani sporazuma, ki sta ga medsebojno sklenili vojska uprava in predstavniki Delavske zbornice o povišanju cen življenjskih potrebščin, ker smatra, da ta sporazum popolnoma odobrava že predhodno objavljeno uredbu vojaške uprave o povišanju cen in tako škodi interesom tujakinskega prebivalstva.

Vojska uprava pa ni upoštevala težkega položaja, v katerem se danes nahaja vse tujakinsko prebivalstvo, se je prav posebno pa delavski razred, niti ni pomislila na vse posledice, ki jih bo povzročila ta uredba gospodarskemu položaju našega ozemlja.

Enotni sindikati so večkrat zahtevali, da bi vojska uprava ponovno proučila to vprašanje ter bi odobrila vsem tržaškim delavcem, ki imajo družino, izplačevanje doklade za kruh, ki bi znašala približno 4.001,80 lir: s to vsoto bi lahko srednja tržaška družina krila stroške za nakup najpotrebnejših življenjskih potrebščin.

Izvršni odbor ES poziva zatojše enkrat odgovorne oblasti, da proučijo ponovno to vprašanje ter ga skušajo rešiti v korist vsega tržaškega prebivalstva.

Kulturni večer pri »Simonu Jenku,« Prvotno društvo »Simon Jenko« priredi v četrtek 7. t. m. ob 20.30 kulturni večer s sodelovanjem vokalnega kvinteta »Fanteje s Krasko ter Mladinskega tamburškega zbora z Ročami pod vodstvom tov. Gerolda.

Prvi roditeljski sestanek v dijaškem domu V nedeljo 10. oktobra ob 9 ur dopoldne v prostorih dijaškega doma v Trstu, ulica M. Buonarroti št. 3, prvi roditeljski sestanek v novem šolskem letu. Pozivamo vse starše, katerih otroci so bili za šolsko leto 1948-49 sprejeti v dijaški dom, kakor tudi tiste, ki so zaprosili dijaško matico za kakršno koli drugo pomoč, da se sestanka z gotovostjo udeležijo, ker bodo na njem dobili vsa potrebna navodila in pojasnila.

PROSVETNO DRUŠTVO OPČNE PONOVI DANES 3. T. M. OB 19 V BULGARIJSKI LUDSKAJ IGO V 3. DEJANJH IN 9 SLIKAH »MIKLOVA ZALAS«

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE 2. oktobra 1948. se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo so 3 osebe in porok je bilo 10.

Civilne poroke: uradnik Ferruccio Piutti, in trgovska pomočnica Irene Lapajne, ravnateljica rudnika John Jay Vinton in zasebnica Flavia Marija Vittor, merilec Mario Bene in uradnica Ivana Venturici.

Cerkvene poroke: tipograf Bruno Todone in zasebnica Marija Beneti, trgovski pomočnik Nereo Rizzotto in zasebnica Paltina Neva Vazzelli, šofer Ljio Klimić in trgovaška pomočnica Elza Moroni, uradnik Rodolff Semprini in zasebnica Milena Breggion, geometer Claudio Toder in zasebnica Marija Granata, molotnica Glasiano Roncelli in kartotekarka Anita Bonnes, čevlar Egidio Nordio in kartotekarka Ljilja Gulli.

Umrli so: 69-letna Jožeta Busigher por. Carli, 89-letna Avgusta De Manerini por. Kočević, 52-letni Jakob Pahor.

ADRIA-EXPRESS priredi izlet v **Gradež in Oglej** Vpisovanje v vseh potovalnih uradih. Informacije: telefon šte. 29-243

DESKE SMREKOVE In macesnove, trde vrste lesa, vezane plošče raznih debelin. CALEA - Viale Sonnino št. 24 Telefon 90-441

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

Starši! Šola se je začela! Ali so vaši otroci dobro obuti? dobite v KNJIGARNI IN PAPIRNICI

KOLEDAR

SPOMINSKI DNEVI:

1943 je bil po nalogu vrhovnega komandanta NOV in POJ maršala Tita osnovan na slovenskem ozemlju VII. korpus.

ENOTNI SINDIKATI Zveza bolniških namestencev. Bolniški namestenci, ki žele katera koli sindikalna poljanila, se lahko zgledajo vsak večer na sedežu v ul. Zonta 2-1 od 18 do 20 ur.

Glavna skupščina uslužbencev prehranske industrije. Vsi uslužbeni te stroke so vabljene, da se udeležijo skupščine, ki bo v danes 3. t. m. ob 10 zjutraj na sedežu v ulici Conti 11. Dnevni red je sledeč: 1. Razpravljanje o novi mezdni in normativni pogodbi. 2. Slučajnosti. Zaradi važnosti skupščine naj niti ne manjka.

Kongres pekov. V četrtek 7. t. m. ob 17 ur na sedežu v ulici Conti 11. Kongres pekov članov ES. Dnevni red je sledeč: 1. Poročilo o delovanju do sedanjega upravnega odbora. 2. Volitve novega upravnega odbora. 3. Slučajnosti. Vsi člani naj se udeležijo kongresa.

Opazila strokovne zveze ES. Iz ul. Imbriniani 5 so se preselile v ul. del. Zonta naslednje zveze Enotnih sindikatov: Prevoznika stroka, kemika in petrolejca, lesna, higienska, umetniška, običajnih uslužbencev, zdravniških uslužbencev ter bančnih in zavarovalnih uslužbencev. Organizacijski urad se je preselil iz ul. Imbriniani v ul. Zonta. Zadržni osek pa se je preselil iz ul. Montfort v ul. dela Zonta 2.

Vratarji. Vratarji so vabljene, da se zgledajo 4. t. m. ob 16 ur v ulici Conti 11 zaradi večnih zaved.

Gradbena stroka. Vsi brezposelni pleškarji so vabljene, da se zgledajo na sedežu v ulici Imbriniani in sicer danes, v soboto, v ponedeljek, torek in sredo.

Glashena matica Te dni se vrši naknadno vpisovanje gojencev v šolo Glashene matice dnevo od 10 do 12 v Vico Opesdale Militare št. 2.

Golenci naj se javijo že sedaj, lani so še niso opravili kontrolnega oziroma prelopnega izpita.

Bivši politični preganjanci Združenje bivših političnih preganjancev antifasistov, okraj Sv. Jakob, organizira danes 3. 10. v »Gostini pri paradizju« (Dugulj) veseličo grozjda, ki se bo pričela ob 16 in bo trajala do 24. Pester in bogat sponzor s koncertom itd. Vabljene vsi!

IZLETI Izlet v Val Gardeno bo priredil CAT 16. in 17. oktobra. Vpisovanje in poljanila v ul. Conti 11 vsak večer. Planinsko društvo v Trstu priredi v nedeljo dne 17. oktobra izlet na Javornik in v Črni vrh nad Idrijo. Odhod ob 6 zjutraj iz ul. F. Severo. Vpisovanje v ul. F. Filzi 10-1 in v Rožanu v četvrtini Gec. Trg Tra i Rivi 3 do vključno 5. oktobra.

DAROVNI IN PRISPEVKI Ob 23 obletnici smrti Danila Kržaja daruje sestra Kržaja 150 lir za Slovensko narodno gledališče.

Zakaj še ni v veljavi nova delovna pogodba za zidarske delavce? 27. avgusta je bila podpisana na uradu za delo nova delovna pogodba za zidarske delavce. To vest so prinesli takrat vsi časopisi, ki so pridali tudi precej obširne komentarje. Zato se nam pa zdi zelo čudno, da je izjavila večina gradbenih podjetij, da nima na razpolago celotnega teksta delovne pogodbe. S tem, lahko bi ga imenovali izgovorom, ki ga vedno privlačijo na dan delodajalci, seveda podaljšujejo položaj, v katerem se je nahajal delavec, ko je bila veljavna še prejšnja delovna pogodba. Če je takšen izmed delavcev odpuščen iz dela mora hoditi od Poncija do Pilata ter dobi nazadnje izplačano odškodnino, ki jo predvideva stara delovna pogodba, kadar pa vsem vidu mnogo bolj ugaja delodajalcem.

Največja krivda zato gre seveda Zdrženju industrijcev, ki se ni porigalo, da bi pravočasno obvestilo vsa gradbena podjetja o novi delovni pogodbi za zidarske delavce. Ogornje delavci zahtevajo, da ukrepe združene potrebne korake za rešitev tega vprašanja, ki bo lahko zaščitila interese delavskega razreda.

Dr. GAETA ZOBOZDRAVNIK Izdeluje proteze v jektu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja oronancija. Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19. (Govori slovenski). TRST, UL. TORREBIANCA št. 48. VOGAL UL. CARDUCCI

FRIZERSKI SALON **MARIO** TRST, TRG MALTA (nebojnik) Nepretregan urnik

Vsako količino koromachevega cvetja kupim Plačam po najvišji ceni Amato Brazar, ulica Glinčica 60 - Trst

OSTILINO „ALLA NAVE“ v Piranu dobro vpeljano, z

NEKAJ MISLI IN ZAKLJUČKOV OB RESOLUCIJI INFORMBIROJA

„Ne na svatovski gostiji, temveč na bojnem polju spoznaš pravega prijatelja“

(ILJA EHRENBURG)

Ves julij, avgust in še danes, ko teče tretji mesec po njeni objavi, je resolucija Informbiroja urada petih kompartij še vedno skoraj edini predmet obravnavanja tako v osebnih razgovorih naših partijcev in antifasistov kot na množičnih sestankih in zborovanjih naših partijskih in drugih organizacij. V tem času se je na dolgo in široko uspešno razpravljalo izključno o tem, kaj pomeni ta resolucija, če je vse, kar se v njej izanaša, verodostojno ali ne, kdo je za in kdo je proti resoluciji itd. S tem se je v dovolni meri pobavilo tudi časopisje, tako naše kot nam nasprotno in bi zaradi tega bilo skoraj nepotrečno o tem še kaj več napisati. Vendar si ne morem kaj, da bi ne iznesel nekaj svojih misli, ki so me obile v trenutku, ko je pošla senzacionalna vest o sporu v okviru Informbirojskega urada in ki se v nadaljnjem razvoju dogodkov in na osnovi prenekatih domov in protislovi izkazuje, da v trdnih in jasnih zaključkih.

Naj si bomo mnenja in stališča v tem sporu še tako različna in nasprotna, v enem smo si gotovo eni, namreč v tem, da o obtožbi, ki ji je zagladil CK KPI Informbirojski urad, zelo težko in boleče. Jugoslovanski partijski in državno vodstvo v resoluciji obtožuje takšnih napak, ki bi — če bi v resnici obstajale — imele na zločin. Kritika jugoslovanskega CK-ja, ki jo vsebuje resolucija, je tako po svoji obliki in tonu kot po svoji vsebini zelo daleč od tovarške in komunistične kritike leninskega tipa. Leninska kritika je konstruktivna in dobroamerična in objektivna in ne razdirajoča, žaljiva in nerazumna, kot je to primer s kritiko Informbirojskega urada, v kateri gre celo tako daleč, da se jugoslovanski narodni odkrito poziva na državljansko vojno.

Pred tem dejstvom se človek nehoti vprašati: ali je pozivanje na državljansko vojno ljudstva, ki korača v socializem, konstruktivnost, ali se temu pravi krepitev svetovnih revolucionarnih postopkov, ali se tako čuva mednarodna revolucionarna enotnost, ali se temu pravi internacionalizem?

Kot sem že rekel, ta kritika je zelo daleč od kritike, ki nam jo je zapustil v dediščino тов. Lenin, da bi si mogli z njeno pomočjo obvarovati revolucionarno čistost partije in ohraniti tisto prekaljenost in borbenost, ki sta neobhodno potrebni uspešni rešitvi svetovnih revolucionarnih postopkov. Partiji in državi bitiki pri tej sili svetovne reakcije. Vsekakor, ki je mirno in trezno predstavlja resolucijo, da ne da bi pri tem dovolil, da mu čustva obvladajo razum in ne da bi dal splošno po tendenci manevru v razvijani propagandi nekatere političnih pustolovcev, je moral biti takoj jasno, da takšna kritika (bolje rečeno napad) ne more nikdar biti v oporo in pomoč bratski partiji pri odpravi njenih napak in najmanj pa s pozivom na upor, kar bi verjetno imelo za posledico celo intervencijo a strani imperialistov in s čimer bi bile skoraj resno ogrožene vse revolucionarne pridobitve jugoslovanskih narodov.

Poleg vseh močnejših in nemogočih očitkov tako glede napak v jugoslovanski notranji kot zunanji politiki obtožujejo jugoslovansko partijsko in državno vodstvo tudi za direktne in tajne povezave in sodelovanja z zapadnimi imperialističnimi silami, kar bi seveda, če bi držalo, pomenilo, najbolj grobno izdajo svetovne protimperialistične fronte, svetovne revolucije in marksizma-leninizma in najmušnejši zločin nad jugoslovanskimi narodi, ki so se z nevidnim junaštvom borili in umirali za svobodo svoje domovine, za občečloveške ideje socializma, za bratstvo in enakost med narodi in za boljše življenje vseh tistih, ki so bili v vojni in v miru.

Sedaj bi pa rad potkal na pošteno vest vseh dobrih in resničnih antifasistov, na partijsko vest vseh komunistov, na poštenje in čistost vseh tistih partizanov in aktivistov, ki so kjer koli in kakor koli doživljali našo osvobodilno borbo, ki so sami na vsakem koraku, na vsakem pohodu, v vsakem spopadu živo in neposredno občutili utrip partije — avantgarde delovnega ljudstva v borbi za njihovo svobodo, ki so se nešteto krat divili modrosti, revolucionarni prekaljenosti in osebnemu pogumu тов. Tita in njegovih sodelavcev, in še na čast in poštenje tistih bi rad potkal, ki so kakor in kakor koli obiskali svobodno novo Jugoslavijo in videli, kaj in kako se tam dela, s kakšnimi žrtvami, napori in navedenjem obnovljajo in gradijo jugoslovanski narodi svojo osvobodeno domovino; ki so videli naš »latostroj« in ogromno tovarno »Rade Končar«, mariborsko hidrocentralo in gradnjo aluminijevega mesta pri Ptuj, tovarno parnih kotlov in najnovejšo tovarno traktorjev; ki so videli obnovljene vasi in mostove, mladinske proge, rast Novega Beograda in bitansko borbo mladinskih brigad na avtomobilski cesti »Bratstva in edinstva«. Na poštenje in čast vseh teh bi rad potkal in jih vprašal, ali je res mogoče verjeti, da bi se tovariši, ki so vsemu temu bili na čelu, da bi se ti tovariši, voditelji Kompartije Jugoslavije; ki so se desetletja borili z železno vztrajnostjo in doslednostjo proti vsem buržoaznim režimom in se niso ustrašili Karađorđevićevih ječ in mučnin; ki so leta 1941. na Stalinov poziv prvi dvignili zastavo najupornejše borbe na življenje in smrt proti fašizmu; ki so kot legendarni junaki korakali iz borbe v borbo, iz ofenzive v ofenzivo, vedno na čelu svojih borcev in svojega ljudstva; ki so z neomajno vero in smelostjo na osnovi marksističnega leninskega znanstvene teorije in ogromnih izkušenj Sovjetske zveze začeli graditi na čelu svojih osvobodjenih narodov novo socialistično domovino, ali je res mogoče verjeti, da bi se mogli ti jugoslovanski voditelji nenakrat (pred 7 meseci nekako) ustrašiti groženj in pritiska anglo-ameriških imperialistov in postati njihovi podrepaniki? Ali je mogoče, da bi se v Jugoslaviji ne gradil socializem, ki bi bil temeljito ustvarjan ravno tiste osnove, ki je nujen in poglavitni pogoj za njegovo izgradnjo, to se pravi kljub neštetim tovarnam in hidrocentralam, ki se z nevidno naglico grade in s katerimi se bo industrializirana in elektrificirana socialistična Jugoslavija (Lenin: svetovska oblast — elektrifikacija je socializem), kljub visokopotezni aktivnosti za izgradnjo zadržanih domov, ki bodo poleg mehanizacije našega poljedelstva eden osnovnih, idejnih in materialnih faktorjev v preobrazbi našega zadnjega, maloprodukcijskega in sebičnega individualnega gospodarstva v naprednejše, produktivnejše in širokopoteznejše socialistično gospodarstvo, ali je mogoče, vas ponovno vprašam, da se po vsem tem lahko pomisli, da bi mogla nova Jugoslavija na čelu s svojim vodstvom korakati po poti izdajstva, po poti, ki vodi v kapitalizem in v naročje zapadnih imperialistov?

Vsak pošten in trezen človek bo po osem tem moral zaključiti, da je kaj takega nemogoče! Obtožiti jugoslovansko partijo in njeno vodstvo takšnih napak in ji pripisovati takšne zločine, potem ko so jo brez izjeme vsi s Sovjetsko zvezo na čelu skozi štiri leta borbe in še skoraj tri leta po njej stali vsem za vzgled, kako se je treba boriti za svojo svobodo in socializem; potem ko je n. pr. Ilija Ehrenburg izrekel svoje slovesne besede: ene na svatovski gostiji, temveč na bojnem polju spoznaš pravega prijatelja, in je kot najlepši primer takšnega prijateljstva imenoval junaško jugoslovansko narode in njih komunistične partije in njih vodstvo; potem ko je тов. Judin v nekem svojem članku drzno zagotovil, da bo jugoslovansko gospodarstvo sledilo temu tempu — načinu razvoja — kmalu prekosilo gospodarstvo današnje Anglije. Po vsem tem pripisovati jugoslovanski partiji in njenemu vodstvu takšne napake in zločine ne pomeni nič drugega kot samega sebe udarjati po glavi. Trditi danes tako, ko smo še včeraj trdili popolnoma nasprotno, in ni medtem nastopil tak činitelj, ki bi bil mogoč utemeljiti preobrazbo moralnih kvalifikacij in političnega poštenja jugoslovanskih partijskih in državnih voditeljev v takšnem smislu, da bi ti za-

NA NARODNI PRAZNIK LJUDSKE REPUBLIKE CRNE GORE DNE 13. JULIA T. L. JE BILA IZROČENA ELEKTRIZACIJSKEMU PROMETU NOVA ELEKTRIZACIJSKA PROGA NIKŠIČ-TITOGRAD. TA PROGA JE ENA OD NAJVEČJH DELOVNIH NALOG CRNOGORSKEGA LJUDSTVA V PETLETNEM NAČRTU.

ali na pot izdajstva svojega ljudstva in socializma, pomeni brezprincipelnost najhujše vrste. Samo skrajno pokvarjena in podla kreitura ali pa človek, ki bi iznenada izgubil svoje ravnotežje, bi lahko tebi nič menil nič pljuval na svojih devet, dvajset in več let poštenje in dosledne revolucionarne borbe, na vse muke in trpinčenja v buržoaznih ječah, na vse tovarišeske-sobore, ki so dali svoja življenja v borbi za svetle ideje socializma in bi kar čez noč postal iz junaka strahopetec in iz doslednega revolucionarnega borca izdajalec.

(se nadaljuje)

LIR	
PREŠNJI ZNESEK	837.331
FUMIS KAREL	1.000
BENULIC VIKTORIJA	100
CURK DRAGO	1.000
DRUZINA KALIN	100
GENTILINI IVANKA	50

SKUPAJ 839.561

Vsoto od 837.331 do 839.561 je nabralo z nabiralno akcijo Prosvetno društvo »Simon Jenko«.

OPOZORILO. Prispevki v sklad s zgraditvami novih zidov na slovenskem kulturnem pogošču se sprejemajo: v ul. Machiavelli št. 1/1, pri vseh slovenskih in hrvaških prosvetnih društvih na Tržaškem ozemlju in pri upravi »Primorskega dnevnika« ul. Ruggero Monna št. 29. Za prispevek v znesku nad 100 lir prejme darovalec začasno potrdilo, na podlagi katerega pa ČASTNO PRIZNANICO glasečo se na njegovo ime.

Iz literarne zgodovine

ameriškega imperializma

Leta 1890, ki se smatra kot leto velike razširjenosti imperialističnih idej v ZDA, sta izšli dve knjigi ameriških avtorjev. In sicer »Politična znanost«, ki jo je spisal vseučilišni profesor John B. Bordjes in »Komen morske moči v zgodovini«, ki jo je spisal kapitan (poznejši admiral) Alfred Mahen. Bordjes je trdil, da je tevtoskna rasa — on smatra anglosaksonce za njeno vejo — po usodi določena za vodstvo nad človeštvom in civilizacijo ter da ta naloga ni samo njena »zgodovinska nujnost«, temveč tudi »moralni dolg«, ki ga ona kot »vijšja rasa« nima pravice odbiti. Mahen pa je zahteval ustanovitve močne ameriške vojne mornarice za osvajanje cilje in za kontroliranje novih prekomorskih kolonij in ustanovitve kolonialnega imperija.

Razbojniške »argumente«, ki so jih izkoriščali v XIX. stoletju v cilju razširitve in dejanskih sprememb, uporabljajo sedaj proti prebivalstvu Kube in Filipinov. Bordjes zanika vsako moralno in juridično pravico angleških tisočim divjakova, da vladajo po krajinah, ki »je sposobna, da prehrani nekaj milijonov civiliziranih ljudi«.

Ideja o višji rasni vrednosti, posebno bele rase in sicer anglosaksonce se prav posebej o ameriški dala sploh ne govorimo, zavzema vse širši razmah v XIX. stoletju je bila ameriška buržoazija prežeta z idejo preganjanja »divjakov«, pogromi na Kitajskem itd. Politika imperialistične ekspanzije izvirala v življenju nove oblike vinistične propagande. »Gospod bog ni pripravil v tisočletjih anglosaksonce in tevtoske narode samo zato, da se prepustijo samo uživanju«, razjavljali 1901 eden voditeljev ame-

riških imperialistov senator Benjamine ob priliki priključitve Filipinov. »Ne, ustvaril nas je za gospodarje in organizatorje sveta, da prinesemo red tja, kjer vlada kaos. Navdahnili nas je z duhom napredka, da ne bi zmagale temne sile na vsem svetu. Iz nas je napravil strokovnjake za vladanje, da bi mogli prevzeti skrb nad divjimi narodi in preživelimi narodi, ki so brez vsakršne moči. Če ne bi bilo take sile kot smo mi, bi svet uvel in mračnjstvo in barbarstvo. Iz vse naše rase je on določil nas, kot izbrani narod, ki bo povedel svet k prerodu«.

To pretkano in ceno zaslišeno demagogijo je takoj prevzel tisk in se jo servilni ameriško ljudstvo kot vsakdanjo poročilo imperialistične hrane.

Omeniti je treba neke imperialistične in rasistične stihle Kiplinga v knjigi »Breme belcev«, ki so bili namenjeni Američanom v zvezi z njihovo borbo za nadoblast nad svetom. Angleski imperialisti, ki so pripravljali vojno v Južni Afriki, so smatrali v tem obdobju za svojega največjega sovražnika in tekmeča Nemčijo, in so dali »moralno podpo-

ro« ekspanzionističnemu delovanju ameriških imperialistov. Joseph Chamberlain je ob tej priliki izjavil, da morajo v tem veliki in plemeniti pohodu zvezde in Union Jack (angleška zastava) plapolati v tovariški solidarnosti. Ker ameriški imperialisti niso imeli človeka, kot je bil Kipling, zato so si ga izposodili. Kiplingovi stihji so se pojavili v februarški številki newyorškega lista »Mac Klur Magazine« leta 1899 in so se izkazali kot dragocena opora za imperialiste ZDA, ker so ameriške zasledbene vojske začele v februarju kazenske pohode proti filipinskim upornikom.

Za ameriško-španske vojne za Kubo in Filipine so se Američani delali za neke zaščitnike domačega prebivalstva pred krvoločnostjo Špancev. Krvoločnost španskih kolonialnih oblasti je bila predmet mnogostevnih demagoških govorov v ameriškem kongresu ter so jo izkoristili kot »moralno opravičilo« za vojno akcijo.

Položaj se je temeljito izpremenil po vojnem porazu Španije. Med vojno je ameriško poveljstvo

Dad Staro goro med idrijskimi Slovenci

RIHARD OREL

Od štirih jezikovnih skupin, na katere delimo beneško-slovensko govorico, bi bili idrijski Slovenci tisti, ki bivajo ob jezikovni meji med Nadižo in gori med reko Idrijo. Jezikovna meja gre tu od znanega mosta na Nadiži pred Sv. Petrom v Armino ter preko razvaline Gromberškega gradu nad vasio Prešnje (Purgesimo), ki je ob levem bregu Nadiže. Meja se nad vasio Cele (beseda čele, čelo znači skalo pečino), male slovenske vasi, ki šteje komaj kakih 80 prebivalcev, vzpne na kvoto 944 metrov. Od tu pride meja do glavne ceste Cedad-Praprotno-Mirnik ter mimo raztresenih hiš ob cesti zavije malo v reber od Bukovice, kjer tudi govorijo slovensko in mešano. Tu so Slovenci v zadnjih desetletjih izgubili mnogo tal v ravnini in jezik je bil potisnjen v brežino. Praprotno, ki je precejšnja vas, je tudi sedež županstva in je bilo ne samo po imenu slovensko,

ampak tudi v cerkvi je še pred pol stoletja duhovnik pridigal po slovensko. Enako je bilo z Ibanom v Cento ter z raztresenimi hišami ob cesti Cedad-Bukovica.

Vse hiše in selišča, ki ležijo po brežinah, so slovenske. Nad temi hišicami leži vasica Teje in od tu gre meja proti gradiču nad Ibanom, ki je furkanska. Pred Ibanom (Albana) je vas Centa, ki je tudi furkanska. Na malem holmu je cerkev sv. Duha z zvonicom, podobnim grajskim stolpom, kakršni so tudi zvoniki mnogih cerkva po bližnjih Brdih. Tako smo prišli do Mirnika ob Idriji, edine vasi, ki se je v tej furkanski okolici ohranila slovenska. Ampak tudi v samem Mirniku je pri 92 hišah polovica laških. Mirnik, ki leži na levem bregu Idrije in je bil pred prvo svetovno vojno avstrijski, nam daje vtis slovenske vasi. Vprašal sem deklico po bivališču te in te osebe, pa mi je odgovorila v dobri šolski slo-

venščini in pritrčila na moja vprašanja le z da. Vidi se, da je v rokah dobre učiteljice.

Tudi starejši govorijo bolj čisto narečje. Sola je torej slovenska enorazrednica. Duhovnik je Slovenec in v cerkvi je tudi slovenščina. Za Mirnikom bolj gori v brežini je vasica Skrljevo, ki ima tudi slovensko šolo z dvema učnima osebama. Vas je majhna, šteje komaj 125 duš. Državna meja se začne na polovici poti ob Idriji med Mirnikom in Golim brdom, ki je tudi ob Idriji, namreč vasi, medtem ko je cerkev z enakim imenom stolpom na vrhu res gola brda. To je precej krasevit svet. Potem se vzpne med cerkvo, ki je nad vasio Mirnik, tako da pusti zaselek Breg onkraj meje, Skrljevo pa in zaselek Raztočno, ki je malo dalje od poroča, pa na tej strani. Na tej strani so tudi mala selišča z deloma slovenskim prebivalstvom: Medeni, Brunisce, Cerovo, ki leže po breghovih nad furkansko vasio Dolenje ob Idriji, 2 km nižje Mirnika.

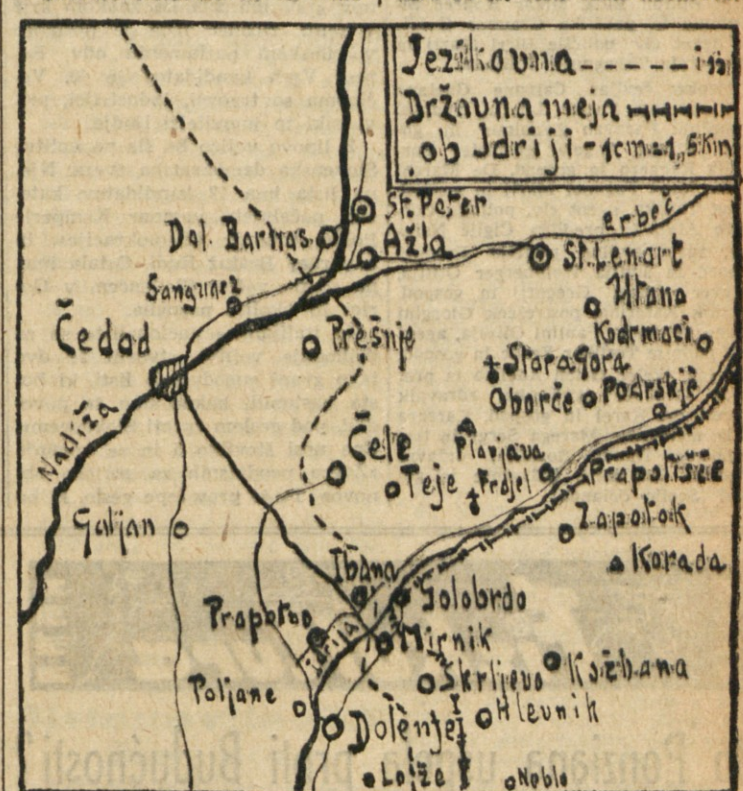
Onkraj Dolenje — te so bile, kot smo že omenili za Mirnik, do prve svetovne vojne pod Avstrijo — na nasprotnem bregu ležijo zaselek Poljane (domašini Sloveni izgovarjajo Poljane) je isto furkanski in je bil že preje pod Italijo. Državna meja gre v zapadnih Brdih ob Skrljevu in Raztočnem pod Ložami do potoka Koren in mu sledi po njegovem kratkem teku do Ilziva v Reko pod Rutarjem. Na ta način je ostala vas Neblo, ki je bila zelo izpostavljena potujočevanju že pred 40 leti, na oni strani v domovini.

V Zgornjem Neblem je bila takrat šola Lega Nazionale, da bi zasejala raznarodovanje. Toda zavednim Neblecem in drugim narodnim borilecem je uspelo, odvratiti to nevarnost. Zavedenosed-poselstnik je kupil šolsko poslopje, ki mu je služilo in mu še služi za dobre gospodarske svrhe.

Državna meja se nad Mirnikom oddalji od reke Idrije. Jezikovna meja beneških Slovencev pa gre od že omenjenega Gradiča nad Ibanom do Idrije in jo sledi do njenega izvira pod Sv. Volbenkom v Drenski skupini pod Kolovratom nad Volčami.

Od Mirnika na eni strani in Ibane na drugi se dolina Idrije začne zoževati in jo je toliko, da je prostora za cesto na obeh bregovih. Na italijanski strani je bila že pred prvo svetovno vojno lepa cesta do pod Trbilja, torej skoraj do konca, medtem ko so bile na goriški strani le slabe poti. Pozneje so jih izboljšali, saj so selišča in vasi visoko gori ob pobočjih, kakor Zapotok, Velen dol, Ukance itd.

Ko pridemo malo dalje, imamo na italijanski strani tudi mala selišča ob tej cesti. Malo navkreber

predsednik, temveč tudi publicist. Kot publicist je bil eden najsprednejših in najpospebnostnih literarnih predstavnikov ameriškega imperializma. S svojimi članki je osebno propagiral imperialistične ideje in dal ideološki pečat svoji zemlji. Vodil jenseusiljeno borbo z nasprotniki imperializma ter jih žigosal kot »neamerikance«.

Theodor Roosevelt je študiral pravo na kolumbijski univerzi, njegov profesor je bil Bordjes ter je bil tako že od svojih mladih let prežet z imperialističnimi idejami. Bil je še na začetku svoje politične karriere pa se je že boril za to, da bi preobrazil duhovno življenje v ZDA na imperialistični način ter da bi pripravil kadre bodočih kolonizatorjev.

V svojih knjigah je pričel prvi romantizirati edilij zapada, slavil podvige lovcev in cowboyev. Pridigal je kult avanture, nevarnih pustolovčin. Njemu pripada izjava: »samo tisti, ki je sposoben za pustolovščino, lahko dojamajo idejo razširitve države«.

Leta 1900 je postal podpredsednik. Leta 1901, ko so Mac Kinley ubili v Buffalo, je vstopil v Belo hišo. V decembru 1904, ko je bil v drugi izvoljen za predsednika ZDA, je Theodor Roosevelt v svojem govoru v kongresu formuliral zunanjo politično doktrino, ki je izražala zamisli ameriškega imperializma.

(Se nadaljuje.)

Tedaj je nastopil Kipling. V zbirki pesmi »Breme belcev« poveličuje nauk, po katerem je vladanje v kolonialnih sveta dolžnost belega človeka. V lepo zveneti oblikah je Kipling objavljal, da mora vladajoča bela rasa izpolniti svoje civilizatorsko poslanstvo in posvetiti vse svoje moči vladanju nad divjaki.

Velemojster politične potvorbe Kipling je v tem primeru opisal stvar tako, da gospostvo imperializma predstavlja v kolonialnih breme na za žrte imperialistične nadpalnosti, ampak za - kolonizatorje. Kolonizatorji nastopajo v »Bremenu belcev« z zlatim sijem fizičnega in moralnega podviga. Kipling je oprezen in opozarja svoje naivne čitatele, naj ne računajo na hvalčevost narodov koloniziranih dežel. To okoliščino razlaga s tem, da je »divjaki len, otroci, kar predstavljajo »samega hudcu« in ne razume dobrih del, ki mu jih izkazujejo.

Kiplingovi stihji so bili literarno-politični dogodek. Takoj so jih začeli ponatiskovati v vseh krajih dežele in nšteto krat so jih hvallili z govorniškega odra ameriškega kongresa. Lieernemo pripovedovanju Kiplinga je tako navduševalo ameriške politike, da so se te ideje z največjo pripravljenostjo takoj oprijeli. Roman duhovnika iz južnih držav ZDA Thomasa Dicksona »Leopardova koža«, ki je izšel 1901 in ki v kukluks-klanovem duhu prikazuje življenje v južnih državah, nosi podnaslov: »Roman o bremenu belcev«.

Predsednika ZDA Mac Kin-

MÜNCHEN LEGENDA IN RESNICA

Češkoslovaška republika in z njo vse ostali svet se ob koncu meseca septembra spominja, da je preteklo točno deset let od onega zgodovinskega dneva, ko so zapadne velesile Češkoslovaško v bavarskem mestu München sramotno izdale na skupni konferenci s Hitlerjem in Mussolinijem. München in muhenchenški dogodki so postali simbol idajalske politike in okrog teh dogodke se je razpredla cela mreža legend, ki vsaka na svoj način opravičuje postopanje tako zapadnih velesil, kakor tudi Nemcev proti češkoslovaški republiki. Muhenchenški legend je mnogo. Prvo so si zaveda izmislili Nemci, ki so v svojo historijo začeli. To je bila legenda o nesrečni usodi Nemcev v svobodni češkoslovaški republiki po prvi svetovni vojni. Vsemu svetu je znano, da nobena manjšina v nobeni državi sveta ni uživala toliko svobode, kakor ravno nemška manjšina na Češkoslovaškem. Kljub temu se je ta legenda razbohotila in razširila ne samo med nemškim narodom, temveč tudi v nekaterih državah, zlasti v Angliji. V zadnji fazi druge svetovne vojne, v letu 1944, sta izšli v Angliji dve knjigi, ki sta branili postopanje angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v dobi Muhenchena ravno s pomočjo te nemške legende o trpljenju sudetsko-nemške manjšine na Češkoslovaškem. W. W. Hadley je v svoji knjigi »Munich Before and After« imenoval politiko prve češkoslovaške republike napram Nemcem, katerim je država prostovoljno dala več kot pa je predpisal ženevski protokol o narodnih manjšinah in kot so dajali ostali partnerji mirovnih pogodb erazdeljevanje drobnih daril, ki niso nikogar zadovoljila.

Daljša legende so stvorili ljudje, ki so češkoslovaško republiko izdali, kakor tudi osebe, ki so pred Hitlerjem in njegovimi

muhenchenškimi sodelavci kapitalirali in izdali Češkoslovaško in njene narode. Znana je na pol herojska in na pol sentimentalna muhenchenška legenda o žrtvi in žrtvovanju Češkoslovaške v interese svetovnega mira, kakor da bi tedaj šlo samo za Češkoslovaško. To je bila zelo vabljiva in učinkovita legenda za vse. Onemogočilo izbruh vojne in ohranilo ljudstvu mir — to je vendar zaveda, ki je vredna kršitve mednarodnih pogodb, konvencij in obveznosti. Ko je ta legenda komaj po dobrem letu izginila — druga svetovna vojna je izbruhnila točno leto dni po muhenchenških dogodkih — so si izmislili povzročitelji Muhenchena takoj novo legendo. Priznali so, da v ohranitev mira pred letom dni niso verjeli, toda — tako so govorili — zapadne velesile niso bile na vojno pripravljene, tako da so z Muhenchenom prav za prav pripravili Hitlerju pravo, da bi bil lahko v pridobitvenem času izvršene vse priprave na vojno. V enem letu — tako je trdila ta legenda — so postale zapadne velesile močnejše od Hitlerja, ki je bil v letu 1938 nepremagljiv. V Hadleyjevi knjigi je jasno poudarjeno, da je »bila Velika Britanija v mnogih važnih stvareh po vsem neprivravljenav in Viscount Maugham trdi, da sta obe državi i Velika Britanija i Francija v letu 1938 morali pridobiti čas z vsemi razpoložljivimi sredstvi z izjemo izgube častia. Podpis pod mirovno pogodbo in pakt Društva narodov je še tedaj veljal za angleško vlado manj kot pa podpisa na menici. Kako zmedeno je bilo dokazovanje o neprivravljenosti na vojno, najbolj dokazuje citat iz Hadleyjeve knjige iz članka angleškega liberalnega dnevnika »Manchester Guardian« o Muhenchenu in muhenchenških dogodkih: »Kakor koli velika je krivica, ki jo je češko-

slovaški povzročila muhenchenška pogodba zapadnih velesil — in te krivice so za Češkoslovaško resnično težke — vendar jih ni mogoče primerjati s strahovito vojno in njenimi posledicami.

Nastaja vprašanje, kdo je pridobil na času in komu je ta čas koristil? Hitler je takoj po muhenchenških dogodkih začel z večjo oborožitvijo in angleški imperialisti so mu pri tem delu pomagali z dobavami in posojili. Češkoslovaška in njena močnega moderna oborožena in izvršena armada sta izginili z evropskega bojišča in vse močnejši arzenal te armade je dobil brez streva v roke Hitler. Uresničilo se je preokrovanje dnevnika »Manchester Guardian« — Hitler je imel po enem letu še mnogo večjo silo na razpolago in postal je zopet tako, kot je sam hotel. Tako da je torej prišla politika komejtevne vojne in »pridobitve časa«, ki so jo izvajale zapadne velesile. Ta legenda je postala tako oguljena, da je postala že smešna. Ob lanski obletnici Muhenchena je tadanji češkoslovaški pravosodni minister Dr. Drtina v svoji vlogi advokata pristajale muhenchenške politike in kapitalizatorov prinesel novo legendo. V svojem govoru je dopuстил, da so zapadne velesile z muhenchenško politiko hotelo pripeljati Nemčijo v vojno zapeljati s Sovjetsko zvezo. Moskvi so pa tri tem pomagali češkoslovaški kapitalisti, ki so onemogočili, da bi vstopila Sovjetska zveza zaradi Češkoslovaške v vojno z Nemčijo, tako da je bila praška kapitulacija v letu 1938 prav za prav reševalna akcija za Sovjetsko zvezo. Ta polzus za novo muhenchenško legendo, ki di rektno smešno tolmači pobožne želje češkoslovaških kapitalizatorov, je brezpomemben, vsekakor je pa značilen, ker kaže brezupno željo pristajale muhenchenške politike zakriti resnico o Muhenchenu.

Doljša legende so stvorili ljudje, ki so češkoslovaško republiko izdali, kakor tudi osebe, ki so pred Hitlerjem in njegovimi

Bivši partizani naj dvignejo potrdila o službovanju v NOV

Odslek za bivše partizane pri DFS obvešča vse spodaj imenovane, naj se še v tem tednu zglaste na sedežu ul. Montesanto 42, kjer bodo prejeli potrdilo o službovanju v narodnoosvobodilni vojski:

Primožič Alojz, Peuma 20; Pelic Danilo, Sovodnje 131; Budal Leopold, Standerž 74; Marega Mihael, Steverjan ali Gorica ul. Gibelli 4; Hvalič Alojz, Podgora 40; Ferletič Stefan, Dol 61; Koslin Stanislav, Podgora 38; Marišič Jožef, Rupa 1; Tronkar Franc, Ločnik (Gradišnica); Malič Stojan, Peč 31; Sfiligij Anton, Podgora 38; Vižintin Edvard, Dol; Tomšič Albin, Sovodnje 62; Klanjšček Jožef, Steverjan 68; Peric Emil, Dol 1; Devetak Ladislav, Dol 58; Cuffolo Cesar, Udine ul. Cardaoli 3; Širok Vladimir, Podgora ul. Sv. Justa 12; Znidarčič Marjan, Podgora ul. Cuneo 29; Komjanc Zvezdan, Steverjan 140; Marega Sergej, Gorica ul. Fati 38; Maruš Alojz, Steverjan; Peršolja Konstantin, Podgora ul. Cuneo 1; Peršolja Danijel, Gorica; Pahor Jožef, Jamne 34; Frandolič Jožef, Dol 41; Parvanc Anton, Steverjan 135; Perigoj Lucijan, Podgora ul. Kalvarij 26; Gramer Franc, Steverjan 71; Furjan Maksimilijan, Podgora ul. 4. novembra 2; Tomšič Zala, Rupa; Velušček Karel, Gorica, korzo Roosevelt; Figelj August, Gorica ul. degli Scogli 55; Brumet Lucijan, Gorica, ul. Sv. Mihaela 73; Bucinel Albin, Cerovo (Jazbe); Peršolja Edvard, Podgora ul. 4. novembra; Komac Romano, Gorica, ul. degli Scogli 49; Gulin Ivan, Standerž; Klanjšček Stanislav, Steverjan 131; Pavlin Emil, Standerž; Tabaj Alojz, Standerž; Plešničar Friderik, Standerž 33; Podberšek Jaromir, Standerž; Trnovce Bruno, Podgora, ul. Madonina 21; Briško Alojz, Standerž; Budal Alojz, Podgora, ul. Kalvarij 80; Perse Stanislav, Steverjan 78; Maruš Zorko, Steverjan 148; Komjanc Marjan, Steverjan 145; Peršolja Primo, Steverjan 174; Boškin Franc, Gabrije 21; Nanut Valentin, Standerž; Malič Jožef, Peč 3; Cauddek Rudolf, Sovodnje 57; Roset Marjan, Peuma 47; Tomšič Jožef, Sovodnje 12; Nanut Stanislav, Standerž, ul. sv. Mihaela 69.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Ob 26. septembra do 3. oktobra 1948 je bilo v gorški mestni občini 14 rojstev, 7 primerov smrti, 9 vknjiženih porok in 14 porok.

Rojstva: Gomišček Marija, Vistina Laura, Pivati Enzo, Ristič Gianpao, Milavice Ines, Cepile Gilbert, Zaljet Lucija, Mužina enata, Gonan Ida, Bardi Julijan, Blicicad Edvard, Piloli Ivan, Medot Liljana, Perio Bruna.

Smrti: 67-letna gospodinja Brešan por. Jerman Lojzka, 4-letni Henrik Gregorič, 67-letni delavec Ciani Romano, 29-letni sluga Cuiot Albert, 62-letni kmet Gabravac Josip, 79-letna trgovka John ud. Ciani, 79-letna 79-letna upokojenka Ciani, 79-letna 79-letna upokojenka Ciani, 79-letna 79-letna upokojenka Ciani.

Vknjižene poroke: mehanikar Vistina Elio in delavka Plutina Mafalda, agent javne varnosti Lutman Aleksander in gospodinja Arleo Lucija, delavec Pascoal Ferruccio in likalka Kumar Marcela, zasebni uradnik Marioni Lucijan in zasebna uradnica Kustrin Nada, upokojenec Pavil Ivan in gospodinja Stukovt Jožeta, italica Bernadotto Mari in italica Kumar Katerina, voznik Pesenti Alojz in šivilja Bulfon Edda, slikar Koprec Sigismund in prednika Grauner Ovidija, agent civ. policije Birri Mari in gospodinja Tavagnutti Julijana.

Poroke: čevljar Calvone Gaetano in gospodinja Fusaro Lucija, trgovski pomočnik Paravan Zvonimir in gospod. Stucin Angela, geometar Garofalo Rugero in gospod. De Marchi Alma, kmet Faganelli Mari in gospod. Mrak Tončka, agent civ. policije Cozzutto Alo in prednika Ciglić Natalija, agent civilne policije Faganelli Rihard in šivilja Weinberger Ottilija, delavec Komel Gregori in gospod. Fratrik Katerina, postrežek Giorgini Berta in italica Ciani Otilia, agent civ. policije Terlikar Franc in gospod. Kosi Ida, italica Geroni Ademo in prednika Grauner Andreja, zdravnik Marešir dr. Karel in gospod. Carrara Aldo, mehanikar Marga Serge in trg. pomočnika Nanut Rozalija, državni uradnik Salomone Salvatore in gospod. Scolio Jolanda.

Goriški dnevnik

ZAČETEK VOLIVNE BORBE

DFS je druga predložila kandidatno listo

220 kandidatov v borbi za 40 mest v občinskem svetu

V petek 1. oktobra ob 12 so na goriškem županstvu zaključili s sprejemanjem kandidatnih list za občinske volitve, ki bodo 31. oktobra. Vseh list je devet s približno 210 do 220 kandidatov, ki se bodo borili za 40 mest občinskih svetnikov.

Ta prva faza volivne kampanje je bila dokaj zanimiva in borba za strateška mesta je na momente

Kandidatna lista DFS

za občinske volitve v Gorici

- 1) Winkler Alfred pok. Leopold, učitelj - Gorica
- 2) Kumar Karlo pok. Karla, trgovec - Gorica
- 3) Sullogj Maria pok. Martina, urar - Gorica
- 4) Makuc Anton pok. Andreja, trgovec - Standerž
- 5) Pavlin Bogomil pok. Ivana, gostilničar - Gorica
- 6) Bastjančič Stanislav pok. Franca, delavec - Podgora
- 7) Hrovatin Slika pok. Jožeta, delavec - Peuma
- 8) Mikluš Karlo pok. Jožeta, delavec - Peuma
- 9) Primožič Franc, sin Jožeta, kmet - Oslavje
- 10) Rešič Anton pok. Antona, železničar - Standerž
- 11) Paglavac Andrej pok. Andreja, uradnik - Podgora

bila kar komedijska. Strateška mesta mnogi smatrajo za zelo važna za uspeh, posebno prvo in zadnje mesto, ker volivcem padejo prej v oči. Prvo mesto si je priborila italijanska komunistična stranka, za zadnje mesto sta se pa potegovali skupina «Santa Gorizia», ki nastopa kot neodvisna, in kandidatna lista MSI.

Demokratska fronta Slovencev je dobila drugo mesto in predložila 11 kandidatov, katerih imena so vsem zavednim Slovincem v Gorici več ali manj znana kot imena starih borcev za naše narodne in socialne pravice, ki so bili preganjani s strani bivšega režima.

Slovenska manjšina, ki jo vodi DFS, si je izbrala za kandidate svoje najboljše ljudi, ki bodo znali zagovarjati njene koristi v občinskem svetu. So to delovni ljudje in dobro poznajo potrebe našega človeka vseh slojev. Znak DFS je krog s črkami DFS, ki počivajo na valovih.

Zdaj pa preidimo k ostalim listam. Komunistična lista ima 13 kandidatov, prvi med njimi Rodolfo Battl. Nekaj je slovenskih imen. Njih znak je srp in kladivo z zvezdo.

Številco 3 nosi lista demokristijanskih s svojim znanim znakom križ v ščitu. Nosilec liste je poslanec v rimskem parlamentu odv. Baresi. Vseh kandidatov je 40. Večina so trgovci, industrijci, privatniki in imovitejši ljudje.

Z lipovo vejico bo šla na volitve Slovenska demokratska zveza. Na lista ima 12 kandidatov, katerim načeljuje novinar Kemperle Polde, urednik «Demokracije» in kavarinar Bratuž Rudi. Ostala imena so po večini Slovincem v Gorici in okolici znana.

Za italijanske nacionaliste so za prihodnje volitve stvorili še dve lista znani neodvisni listi, ki bodo nastopili, kakor smo že povedali, pod geslom «proti Slovincem». Ema nosi številko 5 in se imenuje «Zveza neodvisnih za goriško območje». To je prav lepo geslo, ki bo

maršalkinega nadebnosti in naivnega mešana prevarila. Verjetno mislijo pod tem imenom za goriško območje obnoviti vse, kakor je bilo v časih žalostnega spomina. Primorani smo tako misliti, ko vidimo v tej listi imena znana v fašistični preteklosti. Ta lista bo tekmovala v pridobivanju volivcev s skupino neodvisnih številka 8, ki nastopajo pod imenom «Santa Gorizia». Tudi s tem geslom se hoče udariti volivcem v oči in hipnotizirati, kajti «Santa Gorizia» je na dnevnem redu že trideset let in ima svoje stare, nove in najnovejša tradicije. V njej so se zbrali monarhisti, liberalci, kvačunkvisti. Naceluje ji predsednik Lege Nacionalne odv. Pinausi. To bi bila prav za prav lista skrajne desnice Lege Nazionalne.

Tretja sila, saragatovci, so predložili 40 kandidatov in njih lista je šesta. Večina so v njej obrtniki, uradniki, nekaj delavcev in drugih svobodnih poklicev. Na čelu jim je trgovec Stofa Luigi. Za njimi pridejo republikanci s 31

Mesnice ob nedeljah zaprte

Zveza trgovcev v Gorici — odslek za mesarje — sporoča, da bodo od ponedeljka, 4. oktobra dalje, mesnice odprte tudi ob nedeljskih od 7. do 13. ure. Ob nedeljah pridelni z današnjim dnem bodo zaprte ves dan.

Prijave prevoznih avtomobilov

Pokrajnsko ravnateljstvo za prevoz blaga sporoča vsem avtoprevoznikom, ki se niso prijavili svojih vozil, da je prometno ministrtvo podaljšalo rok za omenjene prijave do konca novembra t. l.

Imenovanje začasnega učiteljskega

Ta dni je šolsko nadzornštvo v Gorici imenovalo začasnega učnega moči na slovenskih osnovnih šolah. Osnovni šoli v ul. Croce sta dodeljena 2 začasna učitelja, šoli v ul. Randaccio 1, v Standeržu 3, v Mirniku 1, v Skriljevem 1, v Cerovem 1, Steverjanu 1, v Sovodnju 1, v Gabrijah 1, v Dobrodoju 4, na Vrhju 1, v Jamljah 2, Tržiču 2 in šoli v Ronkah 1.

Obvestilo urada za povojno pomoč

Pokrajnski urad za povojno pomoč obvešča vse soročnike in vojni umrlih ali izgubljenih civilistov, katerim je bila ukinjena redna podpora, da se je izplačevanje zavprle pričelo dne 1. avgusta. Vsi upravičenci lahko dvignejo znesek, ki jim prišljuje pri blagajni v ul. Morrelli. Upravičenci, ki bivajo na podeželju, bodo dvignili podporo pri blagajni omenjene ustanove one občine, kjer so pristojni.

Ignacij brez koleša in Ana brez listnice

Včeraj je 24-letni Venier Ignacij iz Ločnika prijavil gorški policiji, da so mu dolgoroki kolešarji odpeljali kolo, ki ga je z hip ustabil pri vhodnem kapucinske cerkve. *

Včeraj je izgubila svojo listnico z dokumenti in 400 lirami 32-letna gospodinja Brešan Ana iz Ločnika.

in zmagovalci jih bodo s ponosom prinesli na sedež športstva kot nov dokaz moči in ljubezni do športa.

Drobne zanimivosti

A. Pugačevski je po novih vse-zveznih rekordih v Kijevu 1:51,5 na 800 m in 2:24,8 na 100 m dosegel v ponedeljek v Moskvi nov vse-zvezni rekord 3:53,0 tudi na 1500 m. Sovjetski atlet Kuznetsov si je po novno priboril vsezvezni rekord v metu kladiva z odčitnim 56,03 m. Njegov rekord 55,81 je imel A. Sehtel.

Na tekmovalnju v Kodanju je zmagal v metu kladiva Madžar Nemeth s 56,05, na 800 m pa Šved Strand z 1:56,8.

V telovadnem dvoboju enakovrednih reprezentanc v Helsinkih je Švica tesno premagala olimpijskega zmagovalca Finsko s 345,15:342,30 točk. Najboljši posameznik je bil Švicar Stalder z 58,40 točk pred Finom Altonenom.

Švedi povabljeni v ZSSR

Dimitrij Poznikov, bivši znameniti nogometaš, je v Stokholmu izjavil, da namerava Rusi zaradi ogromnega uspeha švedskih nogometašev na olimpijskih igrah povabiti 1. 1950 v Rusijo švedsko nogometno moštvo. Po mnenju Poznikova ni v Rusiji nogometnega igrišča, ki bi bilo dovolj veliko, da bi sprejelo vse gledalce, če se bo moštvo izdelež olimpijskega zmagovalca pomerilo s sovjetskimi nogometnim pravkom. Na vprašanje, zakaj se SZ ni udeležila letošnjih olimpijskih iger v Londonu, je odgovoril Poznikov, da je bila njegova domovina neprepoznavna na Ni pa vzroka, da ne bi hoteli Sovjeti v Helsinkih 1. 1952. Glede na stike z vrsto mednarodnih športnih organizacij je SZ izrazila namen vstopiti v mednarodno športno konkurenco.

Domači športni spored

Poleg tekem prvega dneva nogometnega prvenstva STO-ja in raznih tekem v košarki, je v središču vsega zanimanja košarsko tekmovalstvo za pokal «Padlih borcev iz Milja» v organizaciji KK «Frusina» iz Milje.

Naši najboljši košaršarji so se prijavili za zanimivo tekmo, ki bo vodila košaršarje skozi vsežalke, ki je v naši našega ozemlja. Iz Milja pa tja do Devina in obratno skozi Opčine, Kontovelj, Boljune itd., se bo vodila ostra borba za prvo mesto.

Lepa darila skupno s pokalom za prvo mesto čakajo tekmovalce

kandidati. Prvi kandidat je dosežanji župan odv. Steechina.

Oni od MSI so si priborili zadnje strateško mesto. Ostali so do slednji svoji ideji in nastopajo brez vseh kompromisarjev. Nosilec liste je zdravnik Delpin Luigi, znan številnim antifašistom, posebno slovenskim, ki so bili v goriških zapornih deležnih njegove zdravniške pomoči. Kot zdravnik fašističnih zapornikov. Drugi člani so vse, samo ne Goričani.

Večina list se v svojem stališču do Slovencev med seboj ne razlikuje. Za njih smo mi Slovenci več ali manj manjvredni mešani. Tako so jih pač vrgli prejšnji režimi. Da si ustvarimo sliko, kako bodo potekale volitve in s kakšnimi težavami se bomo morali Slovenci boriti, da se uveljavimo v občinski upravi, nam zadostuje faticna primerjava, ki jo daje «Messaggero Veneto», ko glede razporeda kandidatnih list pravi, da obstoji demokratski znak med dvema slovenskimi znaki kot Kristus med dvema razbojnikoma.

KINO

VERDI, 17: «Srečanje v Bagdadu», C. Gable in L. Turner.

VITTORIA, 17: «Gospa Parkingtons», G. Garson in W. Pidgeon.

CENTRALE, 17: «Ciganika Jassy», M. Lookwood in P. Roc (barvni).

MODERNO, 17: «Tri dekleta isteje moza», C. Del Poggio in N. Besozzi.

EDEN, 17: «Tarzanova zmagaja», J. Weissmuller.

ODEON, 17: «Kriča, ki se ne vrnejo», L. Oliver in W. Hovson.

tem duhu bodo prav gotovo vodili vso volivno kampanjo, da si priborijo čim več zagrnjenih glasov in da prevarajo naivneže z bau — bau pred Slovinci. Zato so si tudi nadeli takine privlačne naslove kot «Santa Gorizia», «goriška obnova» i. dr.

S tem se pričena volivna kampanja za administrativne volitve, ki pa ne bodo administrativne v pravem pomenu besede, kakor bi bilo želeli, ampak bodo po volji in prizadevanju drugih čisto politične.

Novi predpisi o izvozu iz cone B

Odslek za zunanjo trgovino pri Vojni upravi JA je pooblastil v februarju t. l. okrajni gospodarski odslek, da lahko izstavljajo male odobore za prenos blaga osebam, ki imajo svojce v raznih bolnicah v coni A. Ker je vojna uprava ugotovila, da prihaja pri vlaganju tret prošnji do nepravilnosti kol, pr., da stranke nepravilno koljujejo predpisanih podatki od pristojnega krajevnega ljudskega odbora in podobno, dajemo ponovno naslednja navodila:

1) Male dovolilnice sme izstavljati edine tukajšnji odslek in sicer za sledeče količine blaga: 5 litrov vina, 1 liter žganja, 10 komadov jaje ter 10 kg sadja in zelenjave.

2) Dovolilnice se izdajajo samo onim, ki bodo vložili prošnjo in priložili posebno potrdilo bolnice, da je v prošnji imenovana oseba resnično v bolnici.

3) Prošnjo je treba vložiti pri pristojnem krajevnem ali mestnem ljudskem odboru in mora biti kolokovana s kolkom za 30. lir. V prošnji je treba obzoročiti stanje in položaj bolnika in navesti količino blaga, ki ga stranka namerava izvoziti. Ta količina ne sme presegati količin, kakor so navedene pod točko 1. te odločbe.

4) Tudi ostale prošnje, ki se nanašajo na izvoz ali na uvoz blaga večjih količin, ali na morebitna nakazila za čevlje, ušesne oblike itd., morajo vlagati stranke pri pristojnem odboru. Krajevni oziroma mestni odbori pa so dolžni zbrati tozadevne prošnje, pristaviti svoje mnenje in jih predložiti dvakrat tedensko in sicer v ponedeljek in četrtek tukajšnemu odsleku v rešitve.

Strankam torej ni treba hoditi osebno na tukajšnji odslek in tudi, če bi prišle, se njihove prošnje, predložene osebno ne bodo sprejele. Toliko v vednost prizadetim in interesiranim, da ne bodo delali nepotrebnih korakov.

Odslek za gospodarstvo okraj. ljud. odbora v Kopru.

Namizno-teniški turnir v Kopru

Italijanski kulturni krožek v Kopru organizira v sredo 6. t. m. namizno-teniški turnir.

Turnir je namenjen skupinam 3 igralcev, ki bodo odigrali vsak po eno kolo. Skupina, katere igralci

padle, ker je letni čas, ki je nastopil, tak, da ni več nevarnosti pred točo ali nevihtami.

Po vseh vaseh koprškega in bujskega okraja že pripravljajo velike kadi, sode in brentale, ki bodo služili ob trgatvi. Kot je v žitornih krajih žetev največji in najlepši dohodek za poljedelca, je trgatve v vinem kraju enako velik dogodek. Kaj je lepšega kot spravljati sad truda in naporov, ki jih je človek vložil v zemljo in mu je ta bogato obrodila!

Zdi se nam, da ne bo odveč, če ob tem prazniku trgovske spregovorimo nekaj besed o pripravi posoda in prostorov za vino. Veliko pozornosti morajo kmetje posvetiti čistosti posode. V tem je vedno več pogreškov, ki se kmetu masčujejo s tem, da mu kaj kmalu spremenjnih uničile ves njegov trud, znoj in žulje. Vse te skrbi so sedaj od-

padle, ker je letni čas, ki je nastopil, tak, da ni več nevarnosti pred točo ali nevihtami.

Splovitev ladje v ladjedelnici Sv. Marka

Danes ob 9.30 zjutraj bodo v ladjedelnicah splovili motorno ladjo «Port Saïda», ki jo gradijo za egiptsko paroplovno družbo «Alexandria Navigation Company». Ladja je po svojih značilnostih slinča prejšnjima dvema, ki sta bili splovljeni pred meseci. Dolga je 116 metrov in ima 6400 ton nosilnosti. Grajena je za osební in tovarni promet. Čeprav je bila splovitev te ladje objavljena že pred časom, ni rav. nateljstvo ladjedelnice poslalo nobenih posebnih povabil za to slovesnost. Sploh pa kaže, da je to postal običaj v ladjedelnicah.

Prosvetno delo v dvomesečnem tekmovalju

Razume se, da dvomesečno tekmovalje že od vsega začetka ni bilo zanimalo samo kot tekmovalje v ročnem delu s krampom in lopato, marveč tudi v prosvetnem udejstvovanju. Nekatera društva so pokazala v tem pogledu dobro in iglo iniciativno in so se tudi krepko lotila dela.

Tako se društvo v Sv. Antonu pripravljalo na svojo prosvetno prireditve. V ta namen so vaje pevске, zbor in godbe. Za knjižnico so nakupili 30 novih knjig, s čimer se bo raven knjižnice znatno dvignila.

Prav tako se pripravljajo v Čezarjih na kulturno prireditve in zlasti godba pridno vadi.

V Kortah so imeli že dve prireditvi in zdaj pripravljajo tretjo. Domači pevski zbor ima redno svoje pevске vaje.

Isto je v Dekanih, Marezigh in v Šmarjah. V vseh treh krajih se pevski zbor in dramska skupina pripravljata, da pokažeta čim prej sad svojega truda.

V Portoržu pa se je ravnokar zaključil pevovodski tečaj za učitelje, ki se ga je udeležilo 64 tovaršev.

Prosvetno delo bo te mesece izdatno poživelo, ker so se na svoja učna mesta vrnili t. učitelji in učiteljice. Njihova prisotnost v vasi bo vsekakor pozitivno vplivala na nadaljnji razvoj in napredek naših prosvetnih društev!

Prosvetno delo

Tako se društvo v Sv. Antonu pripravljalo na svojo prosvetno prireditve. V ta namen so vaje pevске, zbor in godbe. Za knjižnico so nakupili 30 novih knjig, s čimer se bo raven knjižnice znatno dvignila.

Prav tako se pripravljajo v Čezarjih na kulturno prireditve in zlasti godba pridno vadi.

V Kortah so imeli že dve prireditvi in zdaj pripravljajo tretjo. Domači pevski zbor ima redno svoje pevске vaje.

Isto je v Dekanih, Marezigh in v Šmarjah. V vseh treh krajih se pevski zbor in dramska skupina pripravljata, da pokažeta čim prej sad svojega truda.

V Portoržu pa se je ravnokar zaključil pevovodski tečaj za učitelje, ki se ga je udeležilo 64 tovaršev.

Prosvetno delo bo te mesece izdatno poživelo, ker so se na svoja učna mesta vrnili t. učitelji in učiteljice. Njihova prisotnost v vasi bo vsekakor pozitivno vplivala na nadaljnji razvoj in napredek naših prosvetnih društev!

Splovitev ladje v ladjedelnici Sv. Marka

Danes ob 9.30 zjutraj bodo v ladjedelnicah splovili motorno ladjo «Port Saïda», ki jo gradijo za egiptsko paroplovno družbo «Alexandria Navigation Company». Ladja je po svojih značilnostih slinča prejšnjima dvema, ki sta bili splovljeni pred meseci. Dolga je 116 metrov in ima 6400 ton nosilnosti. Grajena je za osební in tovarni promet. Čeprav je bila splovitev te ladje objavljena že pred časom, ni rav. nateljstvo ladjedelnice poslalo nobenih posebnih povabil za to slovesnost. Sploh pa kaže, da je to postal običaj v ladjedelnicah.

Prosvetno delo

Razume se, da dvomesečno tekmovalje že od vsega začetka ni bilo zanimalo samo kot tekmovalje v ročnem delu s krampom in lopato, marveč tudi v prosvetnem udejstvovanju. Nekatera društva so pokazala v tem pogledu dobro in iglo iniciativno in so se tudi krepko lotila dela.

Tako se društvo v Sv. Antonu pripravljalo na svojo prosvetno prireditve. V ta namen so vaje pevске, zbor in godbe. Za knjižnico so nakupili 30 novih knjig, s čimer se bo raven knjižnice znatno dvignila.

Prav tako se pripravljajo v Čezarjih na kulturno prireditve in zlasti godba pridno vadi.

V Kortah so imeli že dve prireditvi in zdaj pripravljajo tretjo. Domači pevski zbor ima redno svoje pevске vaje.

Isto je v Dekanih, Marezigh in v Šmarjah. V vseh treh krajih se pevski zbor in dramska skupina pripravljata, da pokažeta čim prej sad svojega truda.

V Portoržu pa se je ravnokar zaključil pevovodski tečaj za učitelje, ki se ga je udeležilo 64 tovaršev.

Tihotapci s kokainom pod ključem

Zakonca, ki sta si znala z vzajemnim delom prigoljufati težke stotisoče

Goriška kvestura je že dlje časa opazovala delovanje zakoncev Gasparini Bruna, starega 36 let, in njegove žene Angele roj. Rupil, stare 40 let, ki stanujeta v ul. Manzoni 17. Oba sta bila že obsojena leta 1946 zaradi prevare z zlatniki na škodo Marijana Marizze. Javnosti sta bila znana kot tihotapa.

Zakonca sta večkrat odšla iz Gorice v razna mesta severne Italije ter sta skupno delovala z nenavadno prebrisano. Kljub temu da jim policija ni mogla do živega, je vendar budno pazila na vsak njihov korak. Sledili so jima tudi agenti v civilu.

15. septembra sta bila zakonca Gasparini v družbi dveh tujcev v baru Messicanu v ul. Petrarca blizu Ljudskega vrta, ko se nenadoma vdrli policijski agenti v lokal. Sumljiva družba jih je hitro opazila. Gasparini je v naglici skrivoma izročil svoji ženi listek, ki ga je hotela skriti pri sebi. Agenti so pa opazili in zahtevali od Gasparinijeve, naj jim izroči listek, toda tega je uspešno odpravila, da je uspešno prešla z gozpet možu, ki ga je v hipu stlačil v usta in ga poskušal požreti. Policija je energično nastopila in uspešno odprti Gaspariniju usta ter mu iztrgati listek, toda kožček papirja in sicer srednji del, je že izginil v notranjost Gasparinijevega želodca.

Za tem so požrešnega možakarja preiskali in našli pri njem, drug listek z napisom «E. Merk Darmstadt - Berlin - Medicinal Fabrik. Cocainum hydro chloricum smalt

puver cristal C 17 H 21 N. 4 HC - Gr 500». Agenti so legitimirali tudi prisotna dva tujca, ki sta bila neki Sorigi Talete, star 61 let, Terama in Urbani Berardo, star 43 let, iz Ascoli Piceno. Vse štiri so odvedli potem na kvesturo.

Pri Sorigiju so našli neko prijavo proti Gaspariniju, ki ga je baje prevaril za 300 tisoč lir, izročivši mu tri stekleničke ponarejenega kokaina. Listek, ki ga je hotel Gasparini požreti, je bil naslovljen na neko farmacevtsko podjetje in v njem je lastnik obvestil Gasparinija, da je pripravil nabaviti blago za tri milijone in tri sto tisoč lir. Gasparini je na vprašanje izjavil, da si je s tem pismom hotel pomagati do nadaljnjih prevar in da si ga je sam pisal.

Zadeva s Sorigijem je potekala takole: Gasparini in njegova žena sta preteklega avgusta odšla v Teramo k Sorigiju na obisk in ob tej priliki uspešno izšli od Sorigija 300 tisoč lir pod pogojem, da mu izročita tri stekleničke kokaina v vrednosti 800 tisoč lir.

Ker Gasparini ni vrnil vsote v dogovorjenih desetih dneh, ga je Sorigi nato to pomnil, toda brez uspeha. Nato je Sorigi proučil vsebino 3 stekleniček ter ugotovil, da vsebujejo neškodljiv prašek brez vrednosti. Zaradi tega se je odločil s svojim prijateljem Urbanijem Berardom potovati v Gorico, da poiske zakonca Gasparini.

Prijava bi služila Sorigiju, da prisili Gasparinija na povračilo ogo-ljufanega denarja, toda to je bilo

tvegano, ker bi ga v tem primeru pograbila kvestura, češ da sogleduje v tihotapstvo.

Nagel poseg policije je razkril kakšno nečedno delovanje te družbe. Tri stekleničke je policija zaplenila, in sicer eno v hiši Sorigija v Teramu in dve v nekem hotelu v Milanu.

Proti zakoncem Gasparini obstoja še druga prijava za prevaro 450 tisoč lir na škodo Sofije Mrak, poročenice Murovec, stare 28 let, stanujoče v ul. Aquileia 35. Njej sta zakonca obljubila sijajen zaslužek s prodajo nekih slik.

Po zaslišanju sta bila Sorigi in Urbani izpuščena, med tem ko se dila zakonca Gasparini v zaporu in ju je policija prijavila sodnim oblastem za prevaro.

Sporočilo Trgovske zbornice

Pokrajnski urad za industrijo in trgov